

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

regională
Hunedoara-Deva

Citiți în pagina 8-a

*Cum
se scriu
memoriile*

de Nikolai Akimov

7 OCTOMBRIE — 7 NOIEMBRIE LUNA PRIETENIEI ROMÎNO-SOVIETICE

IN ACEST NUMĂR :

● LUNA MARIÍ PRIETENII

de MARIN FLOREA IONESCU

● Colaborare activă, rodnică

de Acad. A. KREINDLER
(pag. 3)

● Prietenii despre prieteni

(pag. 5)

● Un patrimoniu comun: CULTURA

(pag. 6-7)

ANUL XVIII

40
(916)

5 octombrie 1962

12 PAGINI, 1 LEU

„Bucătăreasa“ a poposit la noi...

Cu Pavlina nu-i de glumit: are mințea ageră, limba ascuțită și mina iute, prea iute chiar. Întrebați-l pe Kazaneț, cambainerul, deși e greu de crezut că va mai scoate un cuvânt: tot satul îi zice Stepan Polonikovici din ziua când Pavlina i-a repezit polonicul în cap. Pentru ce? Pentru un mic sărut pe care Kazaneț, îndrăgostit lulea de frumoasa bucătăreasă a colhozului, a vrut să i-l fure. Și când te gîndești că și Pavlina dăduse semne că l-ar place pe chipeșul și harnicul combainer... Numai că ea are despre dragoste o concepție plină de demnitate și un respect adînc: „Ce e dragostea?

că nu e ea aleasa. Așa dar, piesa e o poveste de iubire, mai bine zis o poveste cu iubiri. Conflictul nu sînt drama ico — spectatorii știu perfect că ele se vor termina cu bine, personajele nu au trăsături caracterologice prea pregnante, și totuși, piesa ne-a cucerit pe toți.

— Prin ce anume?
— În primul rînd prin peisajul ei moral toantiant: iubirile acestea simple, adevărate, — specifice omului sovietic — îți sporesc încrederea în om. Apoi, există un anume ritm interior al acțiunii, foarte interesant pentru noi din punct de vedere profesional: după o scenă sentimentală

distribuire mai îndăzreață a actorilor. Nu am reîstat la savoare comică a lui George Treșian, dar i-am adus — pentru prima oară în comedie — pe Cristea Avram (Kazaneț) și Neli Cutava (Daria Ahipovna). Mi s-a părut că și Petre Popa (Pciolka) face un lucru mai deosebit ca pînă acum. Iar rolul bucătăresei l-am încredințat unei tinere actrițe foarte talentate, Rodica Sanda Tușulanu, alături la primul rol principal în teatrul nostru.

Scurt dialog cu... bucătăreasa

— Emoții mari, tovarășă Tușulanu?

— Foarte mari. Orice iubire îți dă palpitații, și mie mi-e prea dragă Pavlina ca să nu-mi dea trac gîndul întîlnirii noastre pe scenă, în fața publicului.

— Ce vă place mai mult la ea?

— Știe să iubească adevărat. E puternică. Demnă.

— Și scena preferată?

— Cea finală, în care toate neînțelegerile dintre ea și Kazaneț se risipesc. Nu e deloc facil momentul, nu e „happy-end”: se desfășoară la tensiunea purității lor morale și a temperamentului lor pasional.

De la Ivan Karamazov la combainerul Kazaneț

De fapt, pînă la lucidul, profundul, chinuțl Ivan Karamazov, a mai fost Giraltoni din „Darclée”, și doctorul din „Poveste sentimentală”, și Cesar din „Antoniu și Cleopatra”. Iar de la aceste furtunoase personaje de dramă pînă la vajnicul cazac cu moț pe frunte și mustață fercheșă e nu numai distanța în timp și spațiu, care e greu de parcurs, ci și cea temperamentală. Pe Cristea Avram, comedia îl sperie, iar Kazaneț îi dă mari probleme. Se pare, însă, că atît Kazaneț cît și comedia — ca să nu mai vorbim de regizorul spectacolului — sînt foarte mulțumiți de Cristea Avram.

— Totul e nou pentru mine în acest rol, și tocmai această nouătate mă solicită. Dar mă și inhibă. Asta, însă, pînă la primele spectacole: atunci se petrece fuziunea totală și Kazaneț nu va mai pleca din mine.

Sanda Faur-Dima

Se pare că polonicul Pavlinei (Rodica Sanda Tușulanu) îl intimidează pînă și pe chipeșul combainer Kazaneț (Cristea Avram)

E mîndrie, — îi spune ea odată lui Kazaneț. O poetă indiană scria — continuă Pavlina —: „Trăiesc fără tine, dar trăiesc pentru tine”. Asta e dragoste demnă, mîndră! Altfel de dragoste nu vreau! Și iată cum, de pe planul jocurilor dragostei și al încurcăturilor sentimentale, printru situațiile comice și cîntecele de vodevil, piesa „Bucătăreasa” de Anatoli Sofronov își mărturisește adevăratele și cele mai profunde semnificații: e un elogiu al iubirii curate, al eticii comuniste.

Dincolo de asta — sau tocmai din asta — ținește o bună dispoziție contaminantă, stenică, pe care autorul a vrut s-o dăruiască publicului prin eroii săi — reali, puternici, sănătoși sufletește.

Regizorul are cuvîntul

Și iată că „Bucătăreasa” a poposit și la noi, după ce 117 teatre sovietice au purtat-o — din 1959 și pînă astăzi — de-a lungul și de-a latul Uniunii Sovietice, după ce talentata Iulia Borisova i-a dat viață la „Vah-tangov”. Premiera oficială va avea loc peste trei zile, pe scena teatrului „C. I. Nottara”, dar de fapt, actorii dau miine prima reprezentare — și primul lor examen — în fața unui public de „specialiști”: colectivității din Găneasa. Febra celui dintîi spectacol este acum în toi, dar o convorbire cu regizorul spectacolului, Mircea Avram, se dovedește totuși posibilă:

— Dacă ar trebui să povestesc ce se întîmplă în piesă — deși sper că cititorii „Veacului nou” vor apele pentru această direct la spectacol — aș spune cam așa: o femeie tînără respinge pe bărbatul iubit pentru că intențiile lui i se par trivole, dar apoi — convinsă de sinceritatea lui — luptă ca să-l recîștige; o altă fată, exasperată de timiditatea iubitului ei, cochetăază cu un altul spre a-l face gelos pe nehotărîtul logodnic. Un flăcău nu se hotărăște să-și mărturisească dragostea pentru că iubitul lui e tot timpul împreună cu prietena ei — și s-ar putea ca aceasta să se considere jignită

tală urmează una de înfruntare intensă, apoi un moment muzical. Ritmul alert devine mai potolît în scenele liice și se intensifică iar, de pildă, într-o scenă de petrecere. Muzica e prezentă mereu în acțiune — așa cum se și întîmplă de altfel în viața colhoznicului sovietic.

— Și cine semnează muzica?

— Costel Zaharia. El veți vedea de altfel și pe scenă, în rolul brigadierului Ceaika — pentru că, înainte de a fi compozitor, Costel Zaharia e actor.

— O surpriză plăcută — sperăm — pentru spectatori. Și restul distribuției se anunță interesant.

— Am încercat, într-adevăr, o

Stravinski la Moscova

După o absență de o jumătate de veac, Igor Stravinski întreprinde o călătorie în patrie. Marele compozitor a fost impresionat de prețuirea de care se bucură creațiile sale în Uniunea Sovietică, de răspîndirea și ecoul pe care îl găsesc ele în rîndurile iubitorilor muzicii.

În primele zile de la sosirea sa la Moscova, Stravinski a dirijat un concert de lucrări proprii în Sala mare a Conservatorului, la pupitrul Orchestrei simfonice de stat a Uniunii Sovietice. După care a asistat, în uriașa sală a Palatului Congreselor din Kremlin, la o seară de balet într-un act, montate pe muzica sa („Orfeu”, „Petrușka” și „Pasărea de foc”), de colectivul Teatrului mic de operă și balet din Leningrad. Compozitorul a fost cucerit de arta balerinilor leningrădeni, de poetica realizare a baletului „Orfeu”, un deosebit succes al tinerilor dansatori din colectivul teatrului.

Contactul cu noile realități ale Uniunii Sovietice, cunoștința cu oamenii sovietici i-au produs o impresie deosebită pe care a exprimat-o astfel într-un interviu acordat corespondentului „Prav-

dei”: „În timpul drumului de la aeroportul Șeremetievo pînă la hotelul „Național” nu mi-am desprins privirile de la geamul automobilului, încercînd să recunosc locuri știute. Zadarnic, însă: Moscova a devenit de nerecunoscut, ea este fantastic de transfigurată. Iar din ceea ce am putut vedea și auzi încă în

aceste prime zile, Moscova și moscoviții sînt plini de optimism și energie. Orașul și oamenii sînt în impetuasă mișcare. În această atmosferă minunată trebuie să recunosc că și eu m-am simțit tînăr, deși, cred că sînteți de acord că la 80 de ani acest lucru nu este atît de simplu”.

Furtună de aplauze la Scala

Cu cîva timp în urmă putea fi citită în presă o scurtă relatare a Agenției TASS: „O furtună de aplauze a stîrnit la Scala din Milano interpretarea tinerei cîntărețe sovietice Tamara Milașkina. Ea a cîntat rolul principal în opera „Bătălia de la Legniano” de Verdi și interpretarea dată acestui rol a suscitat elogiile întregii critici muzicale”.

Pe scena glorioasă unde au strălucit Caruso și Galli-Curci, unde odinioară au dobîndit prețuirea mondială Șaliapin și Sobinov, a pășit acum cea mai tînără solistă a operei Teatrului Bolșoi.

Îmi stăruie încă viu în minte discuția purtată cu Tamara Milașkina anul trecut, cu cîteva zile înainte de plecarea grupului de tineri soliști sovietici la specializare în Italia.

— Veți avea ocazia să cîntați la Scala? — am întrebato eu

— Nu știu. Mergem acolo pentru a studia cu pedagogi italieni, pentru a pregăti anumite partituri de operă și a învăța limba italiană.

De altfel, în momentul cînd grupul cîntăreților sovietici pleca să studieze în Italia, repertoriul Scalei era definitivat pentru întregul an. Cu toate acestea, în fața talentului tinerei actrițe, au trebuit să cedeze și legile inaccesibile ale tradiției și chiar contractele de afaceri. N-au trecut decît cîteva luni și pe afișele Scalei a apărut, pentru prima oară după foarte mulți ani, un nume rusesc.

În două luni și jumătate Tamara a pregătit rolul principal într-o operă care nu s-a jucat nici o dată la Moscova. Și, întreaga partitură trebuia cîntată în limba italiană. Rolul trebuia interpretat în așa fel încît să satisfacă pe rafinații melomani italieni. A fost o muncă istovitoare care nu i-a îngăduit nici o clipă de răgaz.

... Vestita Maria Callas cîntase acompaniată de orchestră arii din „Medeea” de Cherubini. A urmat o pauză de cinci minute. În culise, emoționată la culme Tamara stătea de vorbă cu directorul Scalei:

— Imediat după Callas? Nu ies pe scenă! i-a spus ea.

— Nu-i nimic, a liniștit-o directorul, o să fie foarte interesant.

Și Tamara a ieșit pe scenă. De fapt, nu mai era Tamara, ci viteaza fiică a Lombardiei, Lida, care lupta alături de compatrioții ei împotriva cuceritorului german Friedrich Barbarossa. Au răsunat primele note, adînci, puternice, iar sala a tresărit parcă de surprindere. După aria Lidei s-a petrecut un lucru fără precedent: toată lumea, — pînă și directorul, membrii orchestrei, coriștii — furăți de entuziasm s-au ridicat în picioare și au început s-o aplaude pe cîntăreț. Mărturisesc că îl invidiez pe colegul meu de la „TASS” care a fost martorul succesului triumfal al tinerei noastre cîntărețe.

După o scurtă vacanță petrecută la Moscova, Tamara s-a întors la studii. Au urmat luni întregi de muncă intensă. Tamara a pregătit un nou rol — partitura Leonorei din „Trubadurul”. Din nou aplauze și aclamații, aprecieri pline de incintăre: „Aveți un timbru italian!” „Vocea dv. e parcă predestinată operelor lui Verdi”.

B. Evseev

LUNA MARIII PRIETENII

de MARIN FLOREA IONESCU

Vicepreședinte al A.R.L.U.S.

De fiecare dată, în fiecare an, sărbătorind tradiționala Lună a prieteniei romino-sovietice încercăm simțăminte deosebite. Căci în fiecare an, luna pe care o închinăm prieteniei dintre poporul nostru și marele popor sovietic este tot mai plină de semnificații, ea găsește de fiecare dată popoarele noastre pe o nouă treaptă a mersului lor victorios înainte, pe o nouă treaptă a unității și frăției lor indestructibile.

Acum, când ne pregătim să participăm cu entuziasm la cea de-a 45-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, poporul român mai e încă sub impresia acelei mărețe manifestări a prieteniei romino-sovietice pe care a constituit-o vizita în țara noastră a delegației de partid și guvernamentale a Uniunii Sovietice, în frunte cu tovarășul Nikita Șcheșevici Hrușciov.

Înaltii oaspeți sovietici au fost primiți pretutindeni ca solii aceluia mare popor a cărui pildă însuflătește propria noastră luptă, ai aceluia popor al cărui umăr îl simțim puternic alături de umărul nostru în drumul spre un viitor din ce în ce mai fericit. Am fost mândri să auzim din partea tovarășului N. S. Hrușciov cuvinte de înaltă apreciere la adresa poporului român, a succeselor sale: „Republica Populară Română este un mare șantier al socialismului... Nu încapă îndoială că oamenii muncii români care au fost în stare într-un termen scurt să creeze baza tehnică materială a socialismului, vor desăvârși cu succes construcția societății socialiste, vor ridica pe o nouă culme economia, cultura, nivelul de viață în țara lor”.

Drumul spre aceste noi culmi este mult ușurat de faptul că poporul român are ca prieten, ca frate, marele popor sovietic, „ale cărui victorii strălucite în opera de construire a comunismului, sînt — așa cum sublinia tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej — exemplu însuflețitor pentru popoarele țărilor socialiste, pentru oamenii muncii de pretutindeni”.

Bucurîndu-se de sprijinul frățesc și dezinteresat al oamenilor sovietici, oamenii muncii din Republica Populară Română obțin în munca pentru desăvîrșirea socialismului succese cu care pe drept cuvînt se pot mîndri. Astfel din 1949 pînă la începutul acestui an au fost reutilate, modernizate și lărgite peste 500 de întreprinderi în funcțiune și s-au construit peste 280 de uzine noi și secții, ceea ce a făcut ca producția industrială să crească în țara noastră de peste 5 ori față de 1938. În Republica Populară Română socialismul a învins definitiv la orașe și sate.

Prietenia tradițională dintre popoarele noastre a căpătât în anii de după război un conținut nou, profund bazat pe ceea ce construim și apărăm împreună. Poporul român este mîndru de prietenia cu marele popor sovietic, cu cei 220.000.000 de constructori ai comunismului.

E oî se poate de bine să ai asemenea prieteni ca oamenii sovietici care se dovedesc a fi primii în lume în ce privește succesele pe care le obțin în dezvoltarea economiei naționale — ceea ce înseamnă, în ultimă instanță, că ei sînt primii în ce privește ritmul de creștere a bunăstării poporului.

Este bine să ai prieteni ca oamenii sovietici care sînt pionierii drumurilor stelare și să primești din Cosmos — așa cum au primit toate țările socialiste prin mesajele transmise de pe navele lor de cosmonauți Nikolaev și Popovici — urări de succese, prosperitate și pace!

Este bine să ai asemenea prieteni puternici ca oamenii sovietici al căror glas răsună hotărît în apărarea păcii în lume, chemînd neconștient la triumful rațiunii asupra întinericului. Propunerile sovietice cuprinse în „Programul economic al dezarmării” și în proiectul de „Declarație cu privire la folosirea în scopuri pașnice a mijloacelor și resurselor devenite disponibile ca urmare a dezarmării” au stîrnit un larg ecou în rîndurile delegațiilor la O.N.U. și au obținut aprobarea largă a opiniei publice iubitoare de pace din lumea întreagă.

O puternică impresie a făcut perspectiva prezentată de delegația sovietică în Adunarea Generală a O.N.U.: dacă sumele ce se cheltuiască azi pentru înarmare ar fi folosite pentru ridicarea bunăstării popoarelor, atunci în următorii 20—25 de ani, omenirea ar fi în stare să dubleze întreaga sa zestre de bunuri materiale de care dispune azi, bunuri create în decursul întregii sale dezvoltări istorice!

Sprijinul unanim și hotărît de care se bucură în țara noastră propunerile și inițiativa sovietice se datorează faptului că, pășind împreună în front unit, popoarele noastre au interese și țeluri comune și de aceea puncte de vedere comune în ce privește problemele majore ale zilelor noastre, fie că este vorba de lupta pentru dezarmarea generală, totală și controlată, fie că este vorba de înlăturarea rămășițelor celui de al doilea război mondial prin încheierea Tratatului de pace cu Germania.

Cei care sînt gata să aperse împreună pacea știu să se bucure împreună de toate minunatele trăsături ale prieteniei. De aceea, ca și în alți ani, fiecare zi a Lunii prieteniei romino-sovietice este și acum un bun prilej de a lărgi cunoașterea reciprocă a inepuizabilelor tezaure de artă și cultură pe care le posedă popoarele noastre. Spectacolele, concertele, conferințele, manifestările de tot felul, schimbul reciproc de vizite, vor da ca de obicei strălucire fiecăreia din zilele premergătoare sărbătorii Marelui Octombrie.

La acțiunile ce se vor desfășura în această lună sărbătorească vor participa orașele și satele țărilor, toți constructorii socialismului, întregul popor român. Se va dovedi astfel încă o dată că oamenii sovietici au în România 18.000.000 de prieteni!

Sărbătoare a prieteniei la Moscova. Festivitate organizată de Asociația de prietenie sovieto-romină

Colaborare activă, rodnică

de Acad. A. KREINDLER

Directorul Institutului de neurologie „I. P. Pavlov” al Academiei R.P.R.

Colaborarea dintre Institutul de neurologie „I. P. Pavlov” al Academiei R.P.R. și Institutul de neurologie al Academiei de Științe Medicale din U.R.S.S. a început în anul 1957. Principala noastră problemă de colaborare a fost, de-a lungul a celor cinci ani care au trecut de atunci, studiul bolilor vasculare ale creierului. Se știe că aceasta constituie azi una din principalele probleme ale medicinei căci, după cancer și infarctul cardiac, bolile vasculare ale creierului sînt cele care dau încă cea mai mare mortalitate în lume.

Metodele noastre de colaborare au fost variate. Astfel, la începutul fiecărui an conducerea celor două institute își comunicau reciproc planurile de lucru și stabileau apoi temele ce vor fi cercetate în comun. Apoi se făceau schimburi de cercetători între cele două institute, astfel că ei se puteau pune în curent cu metodele de lucru utilizate în institutul respectiv, cu concepția generală și interpretarea rezultatelor obținute. În al doilea rînd, se proceda la o informare bibliografică reciprocă. Colegii noștri sovietici erau ținuți în curent cu rezultatele obținute la București, iar noi, la rîndul nostru, cu cele obținute de ei. În cursul anilor care au trecut s-au stabilit frecvent contacte personale între conducerea celor două institute, în așa fel încît cel puțin o dată pe an persoane din conducere aveau un schimb personal de vederi. Se înțelege că în acest fel s-a putut stabili o colaborare foarte strînsă.

În februarie 1959 a avut loc la Moscova prima sesiune științifică comună a celor două institute. Acolo s-au confruntat pentru prima oară rezultatele obținute în primii doi ani de colaborare. Cercetătorii din Institutul nostru au prezentat atunci un număr însemnat de lucrări care au fost amplu discutate. Un număr și mai mare de lucrări au fost prezentate de colegii noștri sovietici. La sesiune au participat cîteva sute de neurologi și psihiatri din întreaga Uniune Sovietică. Lucrările au fost tipărite într-un volum care s-a epuizat foarte repede. Această sesiune științifică a avut răsunet, nu numai printre neurologii sovietici și români, ci și pe plan internațional.

Necesitatea de a confrunța din nou în mod mai amănunțit rezultatele cercetărilor obținute de institutele noastre în cursul ultimilor trei ani care s-au scurs de la sesiunea de la Moscova a făcut ca cele două academii, Academia de Științe Medicale din U.R.S.S. și Academia R.P.R. să organizeze o nouă sesiune științifică comună la București, sesiune care a avut loc între 26 și 29 septembrie 1962. În cei trei ani care au trecut de la ultima sesiune comună, legăturile noastre de colaborare științifică s-au strîns tot mai mult și au căpătât forme din ce în ce mai încheiate și organizate. Contactele personale dintre cercetători au devenit mai frecvente, așa încît s-au putut efectua schimburi de vederi de

cerebrale în caz de boală ocluzivă a arterelor cerebrale în porțiunea lor extracraniană. De un deosebit interes sînt cercetările experimentale care au arătat modul cum funcționează unele mecanisme compensatorii în caz de tulburare a circulației cerebrale, precum și rolul tulburării circulației venoase. De altfel, mecanismele compensatorii în circulația cerebrală tulburată au făcut obiectul și al unor cercetări anatomoclinice.

Cercetările Institutului de neurologie din București au cuprins variate aspecte ale bolilor vasculare ale creierului, mergînd de la hemoragia cerebrală pînă la fenomenele anoxice cerebrale. Ele s-au referit atît la aspecte clinice și anatomice, cît și la cercetări cu caracter experimental. Comparația între metodele și obiectivele Institutului din Moscova și cele ale Institutului nostru arată că, în timp ce colegii noștri sovietici pun accentul pe cercetări clinice de ordin diagnostic și terapeutic și folosesc în mod ingenios cele mai diferite metode moderne în aceste cercetări, institutul nostru este preocupat de probleme de ordin clinic și fiziopatologic, încercînd să folosească ultimele cuceriri în domeniul științelor fundamentale, neurofiziologie, neurochimie, neuroanatomie, pentru a răspunde la problemele pe care le ridică diagnosticul și tratamentul bolilor vasculare ale creierului.

Discuțiile care au avut loc în cursul sesiunii au fost foarte animate. A fost un continuu schimb de vederi între colegii sovietici și între noi, am confruntat puncte de vedere, am căutat să ajungem la puncte de vedere comune care să constituie baze de plecare ale unor viitoare cercetări efectuate în colaborare.

Un aport însemnat la succesul sesiunii noastre l-au adus comunicările făcute de colegii noștri neurologi din București și din țară.

Colaborarea dintre Institutele de neurologie al Academiei de Științe a U.R.S.S. și al Academiei R.P.R. poate constitui, după mine, un exemplu al unei prietenii rodnice între noi și oamenii sovietici. De-a lungul anilor care au trecut am învățat să ne prețuim reciproc, și — pot să spun fără nici o rezervă — să ne iubim. De la colegii sovietici primim continuu un ajutor prețios în cercetările noastre, ajutor total, fără nici o rezervă. În același timp, colegii noștri sovietici ne-au arătat de multe ori că sînt deosebit de interesați de rezultatele obținute de noi și că le prețuiesc.

În viitor, colaborarea noastră va continua și se va adînci și sînt convins că pe această cale vom obține rezultate din ce în ce mai însemnate. Sper că vom putea, datorită sprijinului conducerii Academiei noastre, să facem în așa fel ca tot mai mulți din cercetătorii Institutului nostru să lucreze un timp cît mai îndelungat în Institutul din Moscova și aceasta într-un viitor apropiat.

mare însemnătate pentru o colaborare științifică eficientă.

La sesiunea comună de la București au participat 14 cercetători ai Institutului din Moscova, în frunte cu prof. E. V. Smidt, membru al Academiei de Științe Medicale și director adjunct științific al Institutului, prof. Klosovski, membru al Academiei de Științe Medicale, prof. Lurie și dr. Bein.

În ultimii trei ani, Institutul de neurologie din Moscova a acordat pe drept cuvînt o mare însemnătate cercetărilor în boala ocluzivă a arterelor magistrale ale creierului. Raportul profesorului Smidt se ocupă în special de aceste cercetări arătînd cît de însemnate sînt rezultatele obținute. Cercetări arteriografice și anatomice au arătat importanța patologică a coloanei cervicale în sindromele ocluzive ale arterei vertebrale, precum și a anomaliilor de traseu a acestor artere. Cercetări clinico-fiziologice, pletismografice, roencefalografice, electroencefalografice și radiografice au lămurit unele probleme de diagnostic precoce, iar încercările de terapie chirurgicală a bolii ocluzive a vaselor magistrale în porțiunea lor extracraniană au arătat că există perspective însemnate în această privință. În domeniul afaziei și al tulburărilor de cunoștință care însoțesc accidentele vasculare cerebrale, cercetătorii sovietici au adus interesante contribuții atît din punct de vedere al corelării dintre modificarea structurală și tulburarea clinică, cît și din punct de vedere al fiziopatologiei unor simptome. Cercetări anatomice au adus precizări importante asupra caracterului și localizării leziunilor

Ne apropiam deseori de hublouri și eram uluiți de repartizarea perfect geometrică a stelelor. Aici, la o urtașă înălțime, se simțeau adâncimile infinite ale Universului dar noi ne duceam mereu cu gândul la Pământul care plutește în spațiile nesfârșite ale eterului. În puzderia de stele se distingeau clar constelația Orion, situată în partea ecuatorială a cerului și înconjurată de constelațiile Boarului, Gemenilor, Capricornului, Iepurelui (Lepus) și Eridan. În constelația Orion scribeau puternic aștrii cei mai mari: Rigel și Betelgeuse.

Cosmonauții studiază astronomia, îndrăgesc și cunosc harta siderală. Această constelație ne-a amintit de frumosul Orion, cunoscut din mitologia greacă, de care s-a îndrăgostit zeița Eos care l-a răpit. Dar zeița Artemis l-a ucis și el a ajuns în cer. Vechii greci erau buni astronomi și au dat multor aștri nume frumoase.

Și Luna ne inflăcăra imaginația și ne făcea să reflectăm. În timpul zborului am avut noroc căci am putut-o admira de multe ori în toată splendoarea ei. Ni se părea că este mult mai aproape de noi decât stelele și semăna mai degrabă cu un glob decât cu un disc. Pe suprafața ei bombată și strălucitoare se vedea mai clar decât de pe Pământ relieful care seamănă cu o broderie desenată de ger. De câteva ori l-am fixat pe peliculă.

Lumina Lunei era puternică. Ea se revărsa peste toate obiectele și aparatele de la bordul navei. De aceea am stins lumina electrică din cabine și am încercat să lucrăm la lumina străvezie a astrului nocturn. Și am lucrat bine. Parcă ne-am fi aflat într-o noapte albă la Leningrad.

Privind globul luminos al Lunei, suspendat în beznă neagră, ne-am imaginat pustiu ei fără viață, unde nu există copaci, nici flori, nici iarbă, nici cer albastru, nici plescăitul valurilor mării, nici cimpii nemărginite, nici o adiere răcoroasă de vânt și nici sunete. Și ne gândeam, totodată, care dintre tovarășii noștri va zbura primul în jurul ei și va vedea de aproape crăterele și „mările”, cine va pași, în sfârșit, pentru prima oară pe suprafața ei?

Această clipă nu este departe. Zborul nostru a apropiat-o simțitor. Ne gândeam la viitor și gândul o lua înaintea navei care zbura cu mare viteză. Ne dădeam seama că eram în avanpost, pe o cale grea spre Lună, în lumea romantică a căutărilor și începuturilor temerare. Cu totul altfel, într-un chip nou, am văzut de aci oceanele și continentele ca și teritoriul patriei noastre, îmbrăcat în veșmintul verde al ogoarelor, livezilor și pădurilor. Am recunoscut America de Sud, despre care ne vorbise Iuri Gagarin, și arhipelagul Indoneziei descris de Gherman Titov.

Prietenii noștri au fost oaspeți dragi în multe țări din ambele emisfere. Oamenii care doresc pace și prietenie între popoare au văzut în succesele dobândite de cosmonautica sovietică o forță care zădărnicește planurile criminale ale ațîțătorilor la un nou război.

Ne mai gândeam și la faptul că în cel mai scurt timp zborurile în Cosmos vor contribui la obținerea unor pronosticuri meteorologice sigure și pe perioade lungi. Și, învățând să cunoască natura, oamenii vor putea să o controleze, să dirijeze ploile în regiunile bîntuite de secetă, să risipească ceața și să preîntîmpine furtunile și uraganele.

Nu eram singuri în Cosmos. Undeva, deasupra noastră, zbura sateliții artificiali ai Pământului.

Imediat ce aveam o clipă liberă ne împărtășeam unul altuia impresiile. Am rostit cuvinte frumoase despre partid, despre popor și despre țară. Ne dădeam seama că opera măreață a poporului sovietic — cucerirea Cosmosului — este împlinită pentru întreaga omenire, pentru toate națiunile și rasele și acest simțămînt ne umplea de mîndrie.

Imile ne erau pline de dragoste față de oameni. Deseori ne gândeam la savanți. Teoreticianul cosmonauticii, de pildă, este un om puternic și cu un țel bine stabilit în viață; el pune datoria mai presus de orice și prețuiește mult timpul. Pe pista de lansare era vesel și plin de însuflețire dar nervii îi erau încordați ca o strună. Se vede că nu poți rămîne indiferent cînd după calculele tale matematice se împlinște ceva fără precedent.

— Iată un om adevărat — ne-am spus noi unul altuia. Chiar la distanță simțeam parcă energia pe care o radia acest om.

Am schimbat câteva cuvinte și despre Iuri Gagarin. Cînd a pornit în zborul său istoric nici el, nici nimeni altul, nu știa ce-l așteaptă. Zborul lui a fost o genială acțiune de recunoaștere înaintea lui cu asalt a Universului.

Discutam despre profesiunea noastră simplă, așa cum vorbesc muncitorii despre mașinile la care lucrează. Ziua plină de agitație se încheia iar noi, ca niște colhoznici după o zi de muncă și griji obișnuite, obosisem. Era timpul să ne odîhnim cum trebuie. Fiecare am făcut bilanțul zilei petrecute în Cosmos. Pînă la orele 22, după ora Moscovei, „Vostok-3” străbătuse aproximativ 1.000.000 de kilometri. Alături de ea, „Vostok-4” efectuase mai bine de opt rotiri în jurul Pământului, parcurgînd peste 300.000 de kilometri. Programul de observații și cercetări științifice prevăzut pentru 12 august fusese îndeplinit.

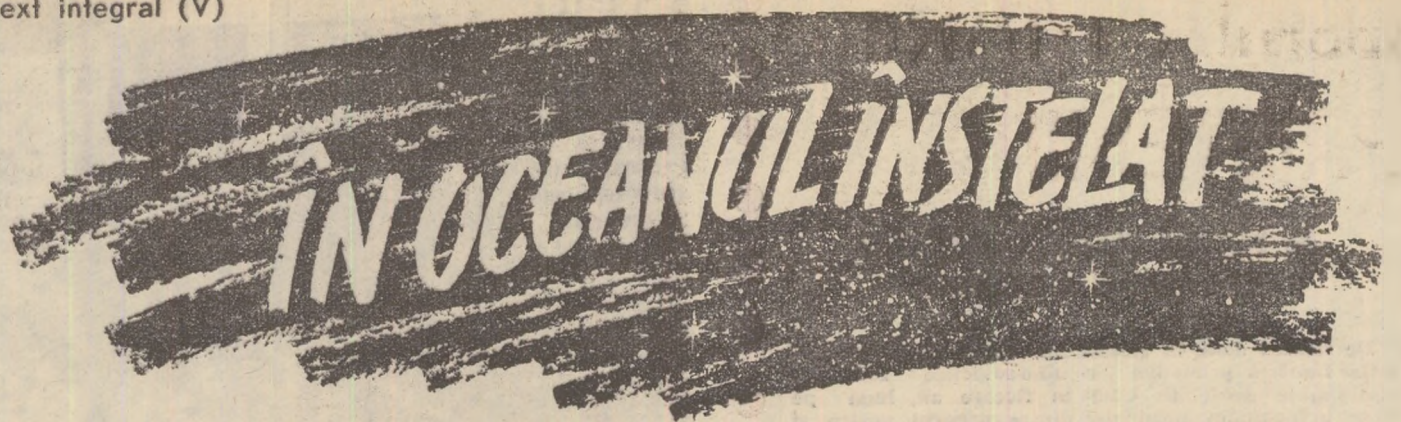
Înainte de a ne culca, am privit prin „vizor” în beznă și am zărit în direcția Pământului străluciri dese.

— Vezi? — a întrebat cosmonautul navei „Vostok-3”.

— Văd — i-a răspuns vecinul său cosmic. Ce-o fi asta, după părerea ta?

...Ce se întimpla acolo, jos? În uriașele nicovale are norilor denși loveau cu înverșunare ciocanele furtunii, scăpărînd scînteii prelungi. În întunericul de nepătruns, se aprindeau și se stingeau zigzagurile orbitoare ale fulgerelor. Ce forțe

Text integral (V)

de ANDRIAN NIKOLAEV
și PAVEL POPOVICI
Piloți cosmonauți ai U.R.S.S.,
Eroi ai Uniunii Sovietice

se zbuclumau deasupra oceanului? Vreun taifun sălbatic, vreun uragan, o furtună sau torențiale ploți tropicale? Acolo totul fierbea, vîntul urla sinistru iar marinarii surprinși de furtună luptau cu disperare împotriva stihiei dezlănțuite. Aici, la o înălțime de peste două sute de kilometri, era liniște, nici o forță nu împiedica zborul avîntat al navelor noastre. Pe noi nimic nu ne tulbura; nici furtuna, nici trombele marine, nici stîncile, nici oceanul.

Înainte de a ne culca, am stins lumina și am acoperit hublourile. Aveam senzația că navele încremeniseră pe loc. Nu se simțea nici o mișcare. În acest timp, Pământul a întrerupt contactul cu noi, iar pe nave domnea o liniște absolută. Nu se auzea nici un foșnet, nici un zgomot. Domnea aceeași liniște ca în timpul îndelungatelor antrenamente în camera mută. Eram plini de recunoș-

logice și vestibulare obișnuite am completat teste psihologice; am efectuat rapid calcule matematice simple; am reconstituit figuri geometrice situate haotic pe niște tăblițe speciale; am desenat spirale și stele; am scris ba cu mina dreaptă, ba cu stînga, ba cu ochii deschiși, ba cu ei închiși. După aceste teste se puteau determina gradul de intensitate al atenției noastre, gradul de oboseală, fermitatea calităților voliționale. Era un exercițiu interesant, care cere anumite eforturi, concentrare

In stare de imponderabilitate...

tință față de cel care elaboraseră metoda ingenioasă a acestor antrenamente. Dacă nu le-am fi făcut, tăcerea Cosmosului ar fi acționat, desigur, depriment asupra noastră, ne-ar fi înspăimîntat. Dar fiecare dintre noi stătuse în camera mută multe zile și nopți și se obișnuise cu tăcerea. Și poate că după convorbirile neîntrerupte cu Pământul, care se interesa de tot ceea ce se petrecea în cursul zborului, era chiar plăcut să rămîi singur cu gândurile tale.

În timp ce dormeam, aparatele de la bordul navelor „Vostok-3” și „Vostok-4” funcționau automat fiind controlate de un sistem telemetric. Pământul continua să urmărească și starea organismelor noastre. Toate aparatele și agregatele lucrau normal iar starea noastră n-a stîrnit îngrijorare pe Pământ.

Unul dintre noi, Andrian Nikolaev, s-a trezit, așa cum prevedea programul de zbor, la 4 și 30 de minute dimineața. În același timp, ceasul deșteptător l-a dat jos din patul cosmic și pe Pavel Popovici. În primul rînd am făcut exerciții de înviore. Firește, în cabina navei nu puteam nici să alergăm, nici să facem gimnastică la aparate și nici să ridicăm haltere. Dar am executat în întregime complexul de exerciții fizice elaborat în prealabil pe Pământ. Unul din exerciții consta în aceea că, sprijinindu-ne cu capul sau picioarele în diferite obiecte fixe din cabină, ne aplecam din mijloc. Acest exercițiu solicita toți mușchii și, în special, pe cei ai centurii abdominale. Exercițiile de înviore ne-au dat vigoare, pregătindu-ne pentru noua zi de muncă.

Ne-am salutat prin radio. „Vulturul” i-a comunicat „Șoimului” că îl aude bine și că în cabina navei „Vostok-4” este o temperatură de 18 grade și o umiditate de 65 la sută.

— Am înțeles — i-a răspuns „Șoimul”. Și la mine totul e în ordine. Temperatura — 15 grade, umiditatea — 65 la sută. Mă simt excelent. Am dormit bine...

— Mă simt excelent — a confirmat „Vulturul” — m-am odîhnit bine...

Fiecare dintre noi simțea că îi zimbește prietenul. După micul dejun, devorat cu o poftă de individiat, am determinat după „Globus” — un aparat inteligent și exact — poziția navei. Am constatat că coordonatele navelor noastre coincideau aproape, ceea ce însemna că eram ca și pînă atunci alături unul de celălalt. Zborul nostru în grup era de o precizie ireproșabilă și corespundea în întregime calculelor efectuate în prealabil, în ce privește atât timpul, cât și locul.

În aceste ore de dimineață, după probele fizio-

și precizie. Această operație am efectuat-o și în zilele următoare ale zborului.

După câteva ore de muncă, acordam cinci-șase minute unui autocontrol medical. Ne luam pulsul, urmăream funcționarea inimii și a organelor respiratorii, ne controlam, cu mina la frunte, temperatura și verificam auzul. Aproape tot timpul stăteam în cabine cu căștile desfăcute și fără mănuși. Așa se lucra mai comod.

După ce „Vostok-3” efectuase un zbor de 48 de ore în jurul Pământului, iar „Vostok-4” petrecuse în Cosmos 24 de ore, pe bordul celor două nave au fost recepționate din nou radiograme de îmbărbătare din partea lui Nikita Sergheevici Hrușciov. El ne ura să îndeplinim cu succes programul de zbor stabilit și să aderăm în bune condiții. Radiogramele arătau atenția cu care partidul, guvernul și întregul popor sovietic urmăreau fiecare etapă de zbor a navelor cosmice. I-am mulțumit lui Nikita Sergheevici pentru bunătatea și grija lui față de noi și l-am asigurat că vom depune toate eforturile ca să îndeplinim cu cinste sarcinile pe care le aveam.

Ca puncte de reper ne serveau continentele și, pe oriunde zburam — deasupra Europei sau Australiei, Africii, Americii sau Asiei — preluțind stațiile de radio slăveau în toate limbile Uniunii Sovietice, rosteau numele oamenilor sovietici. Lumea fremăta de vești despre „Vostok-3” și „Vostok-4”.

(Va urma)

MIC DICȚIONAR

Disc

antigravitațional ?

Herbert G. Wells scria într-una din lucrările sale științifico-fantastice despre un material asupra căruia să nu-și exercite influența atracția Pământului. Emițînd această ipoteză, el avea în vedere principiul după care două corpuri cu sarcini identice se resping. Materialul lui Wells ar fi permis eroului său să întreprindă o călătorie spre Lună.

Timp de multe decenii ideea creării unui material antigravitațional nu și-a găsit o fundamentare științifică. Nici azi nu putem spune că are un astfel de fundament. Dar important e că savanții nu mai resping această ipoteză, nu o mai socotesc o absurditate.

În ultima vreme au apărut în presă informații cu privire la experimente în cadrul cărora un disc metalic cu sarcină electrică mare este obligat să plutească în aer. E prea puțin probabil ca fenomenul să poată fi explicat prin prisma antigravitației. În orice caz, numeroși savanți încearcă să găsească un procedeu care să le ofere răspuns la întrebarea dacă antigravitația este în general posibilă sau e doar un mit.

COSMONAUTIC

Poporul român ne-a cucerit

Am stat în România numai zece zile, dar chiar și în răstimpul acesta scurt am avut posibilitatea să ne convingem încă o dată de uriașul entuziasm creator cu care poporul muncitor al R.P.R. a purces la înlăptuirea planului de șase ani înainte de termen, de elanul cu care, la chemarea Partidului Muncitoresc Român, a Comitetului său Central în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, s-a angajat în măreața operă de desăvârșire a construirii socialismului.

În afară de București, am mai vizitat orașele Brașov, Bacău, Onești, Ploiești și alte localități. Pretutindeni ne-au impresionat transformările profunde care au avut loc în ultima vreme. Au apărut uzine și combinate moderne noi, construite la un înalt nivel tehnic. Muncitorii sunt foarte legați de întreprinderile în care lucrează și pe care le socotesc realmente ale lor. Spațiile ocupate de corpurile uzinelor sunt bine gospodărite și amenajate, pretutindeni sînt respectate ordinea și curățenia.

În călătoria noastră prin țară am văzut multe fabrici și uzine noi. Am admirat deosebit combinatul chimic de la Onești, minunată cetate modernă a industriei chimice românești. Am aflat cu satisfacție că uriașe rezerve de materie primă, care în vechea Românie nu erau deloc exploatare sau erau puse în slujba capitalului străin, sînt azi folosite în interesele întregului popor.

Pe unde am fost ne-a impresionat grija crescîndă pentru bunăstarea poporului. Dar ea este deosebit de pregnantă în foarte tinărul și foarte frumosul oraș Onești, care, în ciuda celor doar cîțiva ani de existență, e o așezare urbană în toată puterea cuvîntului, cu blocuri de locuințe moderne, oferind tot confortul locuitorilor săi. Ne-au plăcut foarte mult hidrocentrala de la Bicaz, uzina de tractoare din Brașov, laminorul de la Roman și altele. Despre fiecare s-ar putea vorbi ca de întreprinderi de prima mîină, inzestrate cu o tehnică modernă, care au schimbat radical nivelul producției industriale a țării. Munca avîntată, entuziasmul muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor, efortul întregului colectiv pen-

Una dintre studentele Conservatorului „N. A. Rimski-Korsakov” din Leningrad: Crimhilda Cristescu

tru asigurarea unei producții industriale sporite, de calitate superioară și pentru scăderea prețului de cost sînt prezente, ca pretutindeni în România, și în fabricile și uzinele vizitate de noi.

Truditorii ogoarelor înfrățite, pe deplin colectivizate, țin pasul cu cinste cu frații lor, muncitorii. I-am văzut la lucru stringînd, cu ajutorul mașinilor, recolta acestui an și pregătînd-o cu grijă gospodărească pe cea a anului 1963. Stațiunea experi-

taurante, plaja splendid amenajată creează condiții excelente de odihnă. Toate acestea vorbesc elocvent despre uriașa grijă a Partidului Muncitoresc Român și guvernului pentru sănătatea și odihna oamenilor muncii.

Natura românească este vestită prin frumusețea ei. Ea ne-a fermecat și pe noi, așa cum îl farmecă pe toți străinii care vizitează România. Dacă ar trebui să stabilesc o ordine, m-aș simți foarte încurcat: să numesc întii munții, sau marea, sau riurile

PRIETENII DESPRE PRIETENI

mentală de lingă Bacău, pe care am avut ocazia să o vizităm pe îndelete, creează noi soiuri de semințe, dă indicații competente pentru buna folosire a îngrășămintelor și hibridurilor.

Itinerariul nostru a cuprins și Constanța. Auzisem de frumusețea litoralului românesc, dar nu ne-am putut imagina că este chiar atît de frumos. Ceea ce s-a realizat acolo, pe malul mării, în materie de construcții și arhitectură, este aproape de necrezut. Hoteluri frumoase, vile, res-

atît de pitorești, sau văile lor? (Dacă n-ar fi să citez decît minunata vale a Prahovei și tot ar fi de ajuns).

Dar mai presus de toate, ne-a cucerit poporul român, harnic, talentat, bun, foarte, foarte ospitalier. Niciodată nu vom uita primirea caldă, impresionant de prietenească, de care ne-am bucurat pretutindeni.

V. Konotop

Președintele Sovietului regional Moscova

Alexei Grebnev, redactor șef adjunct al ziarului „Izvestia”, este oaspetele țării noastre. El ne-a mai vizitat acum cîteva luni, și întors în patrie a publicat apoi cîteva reportaje, din care reproducem aici un fragment.

Trecut și prezent

În vechea Românie, Maramureșul era sinonim cu înapoierea și ignoranța. Potrivit datelor oficiale, 94 la sută din numărul total al țăranilor erau analfabeți. La 4 kilometri de Baia Mare — actualul centru regional — este un sat, Chiusbaia, căruia i se spunea înainte „satul fără bărbați”. Porecla ascundea o tristă realitate: aproape toți bărbații cîin sat, care lucrau în minele din apropiere, mureau din cauza silicozei la vîrsta de 30—35 de ani.

Timp de cîteva zile am străbătut regiunea în lung și în lat, am vizitat sate și orașe, am cunoscut mulți oameni, am admirat transformările uriașe, care s-au petrecut în acești ani. La Păulești, unde lucrează vestita Maria Zidaru, Erou al Muncii Socialiste, prima femeie președintă de gospodărie colectivă din România, am văzut un muzeu foarte original, cum nu mi-a mai fost dat să întîlnesc în îndelungata mea practică de ziarist. Muzeul se numește „Ultima casă a vechiului Păulești”. Colectiviștii au păstrat această casă pentru ca cei tineri să știe cum au trăit părinții și bunicii lor pînă la victoria poporului. Aici au incrementat toate așa cum au fost cîndva: podeaua de lut, acoperișul de paie.

În Valea Herjei, am vizitat mina „Steagul Roșu”. Aici se extrăgea aur și argint încă pe vremea dacilor, dar au trecut sute de ani și munca inumană, de ocaș a minerilor nu s-a ușurat, decît odată cu instaurarea puterii populare. Directorul minei, Bela Holik, inginerul șef Petre Clej, secretarul organizației de partid Ion Mureșan, care, toți trei la un loc, n-au nici o sută de ani, mi-au arătat cu mîndrie cum a fost mecanizată mina aproape în întregime. Dar cum s-a schimbat viața minerilor! Trăiesc în case noi, mă-nîncă și se îmbracă bine, învață; anul trecut două sute din cei o mie de muncitori și-au petrecut concediul în stațiuni de odihnă, iar Florian Sigheartău și alți cîțiva au poposit pe litoralul sovietic, la Soci.

Seara, cînd soarele s-a ascuns după spinările uriașe ale Carpaților, am stat mult de vorbă cu Iosif Ulgar, secretarul Comitetului regional de partid, fost dulgher, și cu Gheorghe Pop, președintele sfatului popular, de asemenea fost muncitor. Am vorbit despre marile transformări survenite în întreaga țară și în special aici în Maramureș.

În ținutul cîndva sinonim cu înapoierea, se construiește enorm. Baia Mare are un centru nou, pretutindeni se înalță cartiere noi de locuințe și întreprinderi. Foarte elocventă este în această privință expoziția economică și culturală a regiunii. Aici l-am cunoscut pe talentatul sculptor Geza Vida, maestru emerit al artei. Fiu de miner, a ajuns la artă pe un drum greu și eroic. În 1931 a fost exclus din școala de arte, dar în 1936 a reușit totuși să expună primele lui lucrări. Lucrările lui Geza Vida, și în special sculpturile în lemn, sînt apreciate și dincolo de granițele țării. Arstistul mi-a vorbit cu emoție despre marile schimbări prin care trece ținutul său — despre lichidarea analfabetismului în Maramureș, despre armata de șase mii de oameni a învățătorilor, despre construcția de școli noi — despre toate cele care sînt socotite pe drept mîndria României noi, populare.

...Am părăsit ținutul Maramureșului în zori. Soarele lumina culmile Carpaților, unici în frumusețea lor.

A. Grebnev

Au venit la Moscova din România. Sînt prieteni și învață toți trei la Institutul de petrochimie și gaze din Moscova. Ion Apostolache și Vasile Turcu la facultatea de tehnologie, iar Iacob Glogovețan la facultatea de petrol și gaze. Pînă a veni la Institut, toți trei au lucrat cîțiva ani în producție.

Ion și Vasile, care sînt cu un an mai mari decît compatriotul lor, vorbesc acum bine rușeste, cu toate că înainte nu știau o boabă. „Mezinul”, în momentele grele, mai recurge și la cuvinte românești. Dar prietenii nu-l sprijină de loc: obișnuiește-te, învață mai repede.

În afară de tinerii sovietici, la Institutul de petrochimie din Moscova învață studenți din optsprezece țări. Locuiesc cu toții la cîmîn, care ocupă o clădire uriașă chiar lingă noul edificiu al Institutului, pe una din arterele principale ale capitalei — bulevardul Lenin.

— Sîntem foarte bucuroși că învățăm la Moscova — mi-au spus cei trei prieteni romîni. La Institutul de petrochimie sînt mulți studenți și aspiranți romîni.

Băieții se străduiesc să acumuleze cît mai multe cunoștințe, să-și asigure o pregătire serioasă, pentru că înțeleg cîtă nevoie are industria țării lor de specialiști buni. Și la Moscova — ca și la București — cei trei prieteni sînt fruntași la învățătură.

Ion, Vasile și Iacob se gospodăresc singuri.

Situația stă așa: prietenii noștri primesc, fiecare, o bursă lunară. Pentru cîmîn plătesc cîte 2 ruble pe lună. Cam 40 de ruble îi costă mîncarea: dejunul, prînzul și cîna la cantina studențească. Au încercat să gătească singuri, dar s-au lăsat pîgubași.

— Bucătari ca noi, mai rar — mi-au spus băieții rîzînd. N-am putut face față.

Restul de bani e rezervat distracției: merg des la cinema și la teatru, duminicile și în zilele libere fac excursii — Institutul are o bază turistică proprie —, frecventează cafenelele pentru tineret.

TREI STUDENȚI

Vacanțele de vară și le petrec, bineînțeles, acasă, în patrie. Dar de cele de iarnă și de primăvară se îngrijește Institutul care organizează cu regularitate excursii prin țară pentru studenții străini. În primăvara aceasta, de exemplu, băieții au vizitat Leningradul care le-a plăcut foarte mult.

— De altfel, nici la Moscova nu te plictisești — mă asigură Vasile cu multă convingere.

Ceilalți doi zîmbesc cu tîlc. E clar! O fată la mijloc... Dar cine o fi? Discreți, băieții nu-și trădează prietenul.

— Dacă are cineva noroc, acela-i Ion — caută

Vasile să abată discuția pe alt făgaș. În grupa lui sînt multe fete. Și toate au grijă de el.

Dar studenții străini de la Moscova, care sînt foarte mult ajutați de colegii lor sovietici, se străduiesc să nu rămînă datori. În această privință, Ion Apostolache, cu cei trei ani de practică ca tehnolog la o rafinărie din Ploiești, este o adevărată comoară. Românul își pune cu plăcere experiența bogată la dispoziția colegilor lui. În schimb fetele l-au învățat să patineze. Și se pare că n-a fost de loc ușor...

Iacob este un mare amator de sport. Joacă fotbal, șah, învață, patinează, schiază și face pe dracul în patru ca să consacre zilnic o oră-două antrenamentelor. Din fericire baza sportivă este la doi pași.

Dar asta nu-i tot: Iacob mai are și o voce foarte frumoasă. De altfel, face parte din corul romînilor. Activitatea artistică a studenților este intensă și se bucură de mult succes. Ansamblurile corale și de dansuri, soliștii vocali și instrumentiști adună întotdeauna un public numeros și entuziast.

Și așa — reușind să le facă pe toate — trăiesc și învață la Moscova nu numai cei trei prieteni ai noștri, ci și mulți alți tineri din România care se specializează în institutele de învățămînt superior sovietice.

G. Horeva

La Galeria kazahă de stat din Alma-Ata a fost deschisă o expoziție de reproduceri de grafică românească

Piese sovietice pe scenele noastre

Alături de dramaturgia originală, piesele sovietice ocupă un loc de frunte pe scenele teatrelor românești. În stagiunea trecută în repertoriile teatrelor noastre au figurat nu mai puțin de cincizeci de titluri de piese sovietice, unele din acestea fiind prezentate pe afișele mai multor teatre. Oamenii de teatru din țara noastră și masele largi de spectatori prețuiesc dramaturgia sovietică în primul rând pentru bogăția de idei și sentimente pe care le conține, pentru profunzimea ei umană, pentru înalta măiestrie artistică. Să amintim numai câteva din aceste piese care au văzut lumina rampei la noi în trecuta stagiune. La Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra” piesa „Copiii soarelui” de M. Gorki a prilejuit realizarea unui spectacol cu o puternică rezonanță contemporană, fiind ca idee de bază răspunderea intelectualității față de popor. La același teatru a fost prezentată piesa lui K. Simonov „Al patrulea”, care vorbește despre faptul că omul trebuie să fie cinstit și să trăiască fără compromisuri, vorbește despre simțul tovarășesc, al datoriei și responsabilității omului față de oameni. La mai multe teatre din țară a fost jucată piesa lui N. Pogodin „Flori vii” în care apar figurile luminoase ale primilor participanți la brigăzile comuniste de muncă. De o largă popularitate s-a bucurat piesa „Cred în tine” de V. Korostîlev — o comedie lirică plină de farmec care se adresează tineretului și care a fost jucată la 11 teatre. Piesa lui A. Gorki „Oceanul”, inspirată din viața marinarilor sovietici, care militează pentru o atitudine creatoare și o formală față de om, a prilejuit realizarea unui spectacol valoros la Teatrul de Stat din Sibiu. Această piesă va fi prezentată în curând și pe scena Teatralui pentru tineret și copii din București.

Căutînd să satisfacă cerințele publicului spectator, oamenii noștri de teatru se preocupă intens de îmbogățirea repertoriului actualei stagiuni cu noi piese sovietice. Printre noile titluri care le-au trezit interesul și care avem toate motivele să credem că vor fi și interesul spectatorilor noștri, amintim: „Copiii” de V. Aksenov și I. Stahovoi, „Jurnalul unei femei” de K. Finn, „Ziua de naștere a Terezei” de Mdivani, „Umbră” de E. Șvarț, „Bulevardul Leningradului” de I. Stock, „Faust și moartea” de A. Levada, „Copiii au crescut” de N. Ivanter.

Este interesant de observat că cele mai multe din aceste piese sînt închinete tineretului, educării noii generații în spiritul înaltelor principii ale moralei comuniste. Iată, de pildă, „Jurnalul unei femei” în care se pune problema răspunderii colectivului față de fiecare membru al său, a răspunderii comunistilor față de generația pe care o educă, pregătind-o să înțeleasă și să trăiască în comunism. Lupta împotriva reminiscențelor vechii morale, a influenței ideologiei burgheze, a carierismului, individualismului necinstei constituie tema piesei lui I. Stock „Bulevardul Leningradului”. În piesa „Colegiă” întîlnim din problemele majore ale dramaturgiei sovietice de tineret — aflarea locului în viața socială a tineretului care pleacă de pe băncile școlilor pentru a-și fructifica cunoștințele în folosul oamenilor. Piesa Ninei Ivanter „Copiii au crescut” reușește să analizeze cu finețe psihologia adolescenților care sînt răspuns la problemele: Cum trebuie să trăiești? Ce înseamnă prietenie? Ce înseamnă a fi adevărat? Ce e dragostea?

Opinia teatrală sovietică a manifestat un viu interes pentru piesa în versuri „Faust și moartea” a

dramaturgului ucrainean A. Levada, o piesă despre oamenii care se înalță spre Cosmos și despre aceia „pe care nici măcar pămîntul nu vrea să-i mai rabde”.

Scriitorul sovietic G. Mdivani și-a consacrat piesa sa „Ziua de naștere a Terezei” avîntului revoluționar al gloriosului popor cuban.

Iată numai câteva din noile titluri de piese sovietice care vor îmbogăți în stagiunea care a început repertoriul teatrelor noastre. Unele din aceste piese vor apare foarte curînd, în preajma aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Cu prilejul acestui eveniment vor mai fi prezentate și alte piese cunoscute din „fondul de aur” al dramaturgiei sovietice ca „Tragedia optimistă” și „Trenul blindat” sau din cele scrise în ultimii ani ca „A treia, patetica”, „Poveste din Irkutsk” etc.

Interesul crescînd al publicului nostru, dorința de a cunoaște cît mai profund și multilateral viața oamenilor sovietici, pasiunea pe care oamenii noștri de teatru o depun pentru a transpune în imagini artistice chipul minunaților făuritori ai societății comuniste ne îndreptățește să credem că noua stagiune ne va aduce tuturor multe bucurii.

N. Munteanu

Secretar al Consiliului teatrelor
din Comitetul de Stat pentru
Cultură și Artă.

Mezzosoprana Elena Cernei în mijlocul soliștilor Teatralui de operă și balet „Taras Șevcenko” din Kiev, înaintea spectacolului cu opera „Carmen” de Bizet

În stagiunea
1962 — 1963

Numeroase schimburi artistice

Odată cu deschiderea noii stagiuni teatrale și muzicale, Oficiul de spectacole și turnee artistice din R.P.R. așteaptă un important grup de oaspeți din Uniunea Sovietică. Suita turneelor a și fost deschisă prin sosirea cunoscutului Teatru de stat de miniatură din Leningrad, de sub conducerea lui Arkadi Raikin, care prezintă la București, Iași și Constanța spectacolul „Pagini alese”. Reprezentațiile acestui celebru teatru leningrădean, aflat pentru prima oară în țara noastră, constituie un adevărat eveniment artistic, atît prin noutatea genului cît și prin marele prestigiu de care se bucură și la noi Raikin și colectivul său.

În tradiționala Lună a prieteniei romîno-sovietice iubitorii de muzică din țara noastră vor avea prilejul să-i asculte în concert și recitaluri pe violonistul Igor Oistrach și pe pianistul Iakov Flier. Iar în cursul lunii noiembrie soprana ucraineană Bella Rudenko, o bună cunoștință a publicului nostru, va fi din nou oaspetele Teatralui de operă și balet.

Pînă la sfîrșitul anului vom asculta în sălile de concert trei tineri violoniști sovietici: Valeri Klimov, Jan Ter Mergherian și Boris Gutnikov, precum și pe vestitul bariton eston Georg Otts.

Vizitele oaspeților sovietici vor fi întoarse de frunți ai artei noastre interzative care vor întreprinde turnee în U.R.S.S. în următoarele trei luni. Printre ei se numără artista poporului Zenaida Pally, artiștii emerțiți Arta Florescu, Valentin Gheorghiu, Octav Enigărescu, precum și dirijorul Egizzio Massini, violonistul Mihai Constantinescu, tenorul Ionel Tudoran ș. a.

Anul concertistic 1963 va fi marcat de asemeni de prezențe strălucite. Îl vom vedea la pupitrul Filarmonei pe marele dirijor Kiril Kondrașin și vom asculta din nou pe mezzosopranele Zara Doluhanova și Irina Arhipova, atît de apreciate și îndrăgite de publicul românesc.

Opera sovietică va fi de asemeni reprezentată de tenorul N. Anguladze, basul A. Vedernikov și baritonul Tiit Kuuzik.

Pe afișele de spectacole din primele luni ale anului 1963 vor figura două nume cunoscute, de care ne amintim cu admirație: tinerii violoniști Nelli Șkolnikova și Igor Bezrodnii, care au lăsat o atît de frumoasă impresie în ultimul lor turneu.

Deosebit de valoroase vor fi aparițiile în sălile noastre de concert a cunoscutei pianiste și compozitoare Tatiana Nikolaeva, precum și a Cvartetului Teatralui Mare din Moscova.

Seria oaspeților de frunte sovietici va fi completată cu balerina Nelli Kurgapkina pe care publicul nostru a aplaudat-o în spectacolele Baletului din Leningrad, cu ocazia neuitatului turneu întreprins acum cîțiva ani în țara noastră.

În cursul anului viitor oamenii sovietici vor avea prilejul să revadă sau să asculte pentru prima oară o serie de valoroși artiști romîni printre care Elena Cernei, David Ohanesian, Ștefan Ruha, Ion Piso, Elena Dima-Toroiman, Lella Cincu, Magda Ianculescu, Matilda Onofrei, dirijorul Mircea Basarab ș. a.

Am amintit doar o parte din schimburile artistice cu U.R.S.S. pe stagiunea 1962-1963. Turneele întreprinse vor contribui la o și mai bună cunoaștere reciprocă a valorilor și realizărilor din țările noastre pe tărîm artistic.

Ion Roventța

Directorul O.S.T.A.

A

portul memorialiștilor la dezvoltarea culturii mondiale este cu adevărat uriaș. Se cunosc cazuri când epoci întregi s-au păstrat în istoria omenirii numai mulțumită faptului că unui autor, pe care îl despart milenii de zilele noastre, nu i-a fost lene la vremea lui să-și scrie amintirile.

Dar înainte de a atrage întreg activul de cititori în această problemă, să ne punem o întrebare

foarte importantă: cine poate, trebuie și are dreptul să scrie memorii?

Examinând întrebarea din punct de vedere juridic, trebuie să subliniem că legislația sovietică nu lipsește pe nimeni de dreptul de a-și scrie memoriile. Mai mult decât atât, nici în codurile juridice ale țărilor capitaliste nu există îngrădiri de acest gen.

Prin urmare, după lege, fiecare poate să scrie memorii. Dar dacă are pretenția ca ele să fie nu numai scrise, ci și citite, memoriile trebuie neapărat să trezească interesul cititorilor. Observațiile arată că pot conta pe interes pentru memoriile lor:

a) toți oamenii vestiți, fără deosebire de sex, vîrstă și mediu social, care și-au asigurat celebritatea — scriitori, împărați, borfași, savanți, actori, călători;

b) persoane care nu s-au distins prin nimic, dar pe care soarta le-a adus în preajma celebrităților — secretarul lui Hemingway, partenerul lui Arkadi Raikin, bucătăreasa lui A. Sofronov, frizerul Uniunii Scriitorilor;

c) oameni obișnuiți, în caz că soarta îi pune, măcar vremelnice, într-o situație neobișnuită, excepțională: să traverseze oceanul într-o covată, să se rătăcească în munți (dar pînă la urmă să reușească totuși să se întoarcă) ș.a.m.d.; un strălucit exemplu de personalitate devenită celebră după publicarea memoriilor sale, este Robinson Crusoe.

Fiecare din aceste trei categorii de autori are anumite tradiții în alegerea titlului.

În prima grupă, titlul cărții se axează în întregime pe greutatea numelui autorului. Celelalte cuvinte nu mai au nici o importanță: „Barbarossa. Amintiri”. Sobru și convingător! Sau: „Ivan cel Groaznic. Memorii”. Laconic și atrăgător! În general, dacă numele autorului are, cum se spune, „priză”, se înghite orice titlu. Și unul sobru, și unul săltăreț. De exemplu: „Neron. În arena circului”; „Brigitte Bardot. Scenariul vieții mele”; „Lucullus. Dieta mea” ș.a.m.d.

Autorii repartizați de noi în grupa a doua pot să-și scrie numele pe copertă cu litere cît de mici — tot nu-i știe nimeni. În schimb, în titlu trebuie să figureze clar familia celebrității pe lângă care trăiesc și încă cu o ușoară nuanță de indiscreție: „Anatole France în halat și papuci”, „Hindenburg fără tunică” etc.

Și mai bine e cînd rolul intim al autorului reiese limpede chiar din titlu: „Cum l-am masat pe Churchill”, „Cu bormașina în gura lui Capablanca” ș.a.m.d.

O problemă principală pentru orice autor de memorii este stabilirea gradului de adevăr pe care are de gînd să-l respecte.

Se înțelege că nici unul dintre viitorii cititori nu va avea pretenția absurdă să găsească adevărul și numai adevărul. Cine s-ar apuca să citească niște memorii de care nici chiar autorul lor n-are nici o plăcere?

Pe de altă parte însă și minciuna sfruntată ar lipsi memoriile de dreptul de a aparține acestui gen și le-ar trece în categoria creației artistice. În orice caz, se interzice categoric neadevărul pe care-l poate demasca orice știutor de carte. De exemplu, să nu te apuci să te lauzi cu o cunoștință personală care, oricît o fi ea de plăcută, n-a putut avea loc din imposibilități cronologice (cu Lomonosov, Byron, Aivazovski etc.). Trebuie, de asemenea, să fii foarte prudent și cu acele cunoștințe care chiar dacă sînt contemporane cu tine, sînt neverosimile din punct de vedere geografic și social (prințul de Monaco, împărăteasa Japoniei, Al. Capone și alții).

— Cum vine asta? ar putea întreba cititorul. Asta nu se poate, cealaltă nu se poate, atunci ce se poate? Cum să faci ca și fără aceste interdicții memoriile să aibă haz? Să fie niște memorii de zile mari?

Răbdare, cititorule, răbdare!

Un truc simplu

Ca să se înțeleagă totuși că autorul este o personalitate neobișnuită, ieșită din comun, excepțională, dar atât de modestă încît nici nu-și bănuiește măcar toate aceste calități, recomandăm metoda mărturiilor care nu pot fi nici confirmate nici infirmate.

Fiecare dintre noi are posibilitatea să organizeze în propriul lui trecut cunoștințe convenabile, întâlniri, dialoguri care cu toate că nu s-au petrecut în realitate, ar fi putu să se petreacă și care mai ales nu pot fi dezmințite, dacă autorul respectă cît de cît o cronologie elementară.

Ce amintiri n-ar fi înfrumusețate de o scenă ca aceasta:

„...nu pot să nu povestesc aici o întâmplare care s-a întipărit pentru toată viața în amintirea mea și care în mare măsură mi-a hotărît soarta.

Într-o dimineață de iarnă, încotoșmăindu-mă bine, mama mi-a dat voie să mă joc cu zăpadă în băncuțelul vecin.

Furat de joacă, am aruncat un bulgăre drept în spinarea unui bărbat înalt și uscățiv, cu căciula pe cap, care trecea pe alee însoțit de un militar.

Bărbatul s-a întors repede, ațintindu-și asupra mea ochii străjuiți de niște sprincene stufoase. Mustățile lăsate în jos erau acoperite de promo-roacă.

— Tu ai aruncat? — m-a întrebat el cu glas sever.

— Eu, nene — am îngăimat eu, neștiind ce să mai spun.

Bărbatul m-a privit atent, atent (nu știu ce o fi găsit la mine).

— Să mergem, Alexei Maximovici! — l-a zorit nerăbdător militarul.

— Să mergem — s-a învoit bărbatul și, pe neașteptate, lovindu-mă ușurel cu palma pe obraz, a adăugat: — Bravo. Ai să ajungi departe.

Apoi au pornit amîndoi, pierzîndu-se repede în perdeaua de zăpadă...

Avantajul acestei întîlniri cu Gorki stă tocmai în faptul că absolut nimeni, nici măcar Gorki,

SCHIȚĂ UMORISTICĂ

n-ar fi putut să o dezmință. Dar ce rază de măreție, aruncă ea asupra autorului!

De ce nu v-ați putea trezi de exemplu într-o sală de spectacol, să zicem alături de Nazim Hikmet? Și dacă modestia vă împiedică să puneți în gura ilustrului vecin cuvinte măgulitoare pentru dumneavoastră, în schimb privirile, zimbetele și chiar o palmă pe genunchi în momentul culminant al piesei — toate acestea vă stau la dispoziție, și să încerce Hikmet să le dezmință! Esențial e ca el să fi fost la acel spectacol, cît despre dumneavoastră, asta nici măcar nu-i obligatoriu!

Istoria personală... și cealaltă

Adevărata valoare a memoriilor este determinată în mare măsură și de felul în care destinul eroului se împletește cu evenimentele istorice. În capacitatea de a îmbina mersul istoriei omenirii cu viața individuală a eroului stă garanția succesului de public al operei.

Acest procedeu infailibil este minunat pentru că nu are nevoie de nici un fel de minciuni sau exagerări. În fiecare an, în fiecare zi și în fiecare ceas al vieții noastre personale, cu durerile și bucuriile ei, istoria omenirii continuă și ea să se depene, cu evenimentele care-i sînt proprii. E

Artistul poporului Nikolai Akimov, regizor și pictor, este și un foarte talentat autor de foiletoane, schițe umoristice și satirice. Publicăm azi una din ultimele lui lucrări de acest gen.

drept că pînă și în cele mai bune memorii cu fond social, autorii nu reușesc întotdeauna să stabilească o legătură directă între întâmplările din biografia lor și marile date ale istoriei universale — între promovarea autorului în ultima clasă a liceului, pe de o parte, și bătălia de la Marna pe de altă parte, între primul sărut furat liceenei Liusea și pacea de la Versailles. Totuși, printr-o inteligență ordonare a materialului și liceul, și Liusea nu mai sînt niște episoade nesemnificative; nime-

rind în sfera evenimentelor mondiale, trece și peste ele vîntul teribil al istoriei.

Principalul secret tehnic al acestui procedeu neprețuit este ritmul unitar, care leagă faptele personale cu cele istorice. De exemplu, dacă încheiați un capitol în felul următor: „...întorcîndu-mă la hotel, m-am dezbrăcat repede și m-am culcat. În noaptea aceea Hitler și-a pornit tancurile asupra Cehoslovaciei...”, fără îndoială că aceste două fapte, diferite dar egale de importante, vor crea o impresie puternică: dv. v-ați culcat iar Hitler și-a pornit tancurile.

Căci atîta timp cît nu v-ați culcat, tancurile au stat pe loc... E drept că autorul nu afirmă asta nicăieri, dar cititorul sensibil își dă imediat seama că lucrul nu-i pus acolo întâmplător, și că participarea autorului la evenimentele istorice este mult mai importantă decît o recunoaște el.

Folosirea inteligentă a fondului social-istoric trece pe planul doi problema cunoștințelor personale ale autorului memoriilor.

Dacă în cursul unui capitol dv. rupeți relațiile cu Liusea, iar sultanul Mahomed — cu Antanta, pentru cititor nu-i important să știe în ce relații se afla Liusea cu Mahomed, Alțeva-i important: istoria o fac giganții iar autorul memoriilor trebuie să fie printre ei.

Profilul moral al memorialistului

Cu toate că tot ce află cititorul despre autorul memoriilor, află chiar din cuvintele lui și prin urmare, la prima vedere, s-ar părea că fiecare autor trebuie să vorbească numai de bine despre sine însuși, lucrurile sînt de fapt mult mai complicate.

Uneori autorului îi este mai scumpă încrederea cititorilor decît chiar dorința de a apărea fără pată în fața lor. De dragul acestei încrederi, mulți memorialiști serioși s-au spovedit cititorilor, dezvăluind fapte rușinoase și chiar criminale, făcute de regulă în fragedă copilărie.

E vorba și de furturi mărunte, dar oribile prin caracterul lor (mama i-a dat un ban să-l ducă unui cerșetor, iar memorialistul și l-a însușit), și de lăcomie patologică (a mincat și bomboana lui și pe cea a surioarei mai mici), și de invidie și de alte tare.

Acest procedeu riscant se bizuie în întregime pe următorul raționament simplu pe care și-l face cititorul: dacă vorbește el pînă și de lucrurile astea, înseamnă că scrie numai adevărul.

Dar să vedem ce se întîmplă mai departe. Mai departe se desfășoară încet dar sigur, în toată măreția ei, strivitoarea personalitate a autorului, personalitate care dă strălucire epocii sale. Și fiindcă veni vorba remarcăm că în întreaga literatură memorialistică n-am găsit nici măcar un singur caz cînd un autor, care și-a mărturisit pînă și cele mai mici greșeli săvîrșite în fragedă copilărie, să fi extins acest procedeu și asupra anilor ulteriori, informînd cititorul despre marile lui greșeli de om matur.

Nu mai puțin importante pentru conturarea profilului moral al autorului sînt aprecierile lui asupra celor din jur. Trebuie să-i ferim cu toată hotărîrea pe memorialiștii începători de tentația primejdie de a-și rezolva în amintirile lor răfuiele personale, în special cu persoanele care n-au mai apucat fericita zi a apariției opului respectiv.

Arătînd o mare generozitate față de foștii săi adversari, autorul de memorii are, în cel mai rău caz, două arme puternice pentru apărarea convingerilor, drepturilor și pozițiilor sale, și anume: prefața și anexa.

Prefața la memorii trebuie să fie scrisă de un om cu autoritate, capabil să sugereze cititorului într-o formă imperativă să vă citească neapărat opera.

Și dacă omul cu autoritate afirmă că în fața lectorilor se află volumul marelui, talentatului... (se va completa) al timpului nostru, că lucrările lui în domeniul... (se va completa) au marcat începutul unei epoci noi, că asemenea lui Newton (Michelangelo, Beethoven, Tolstoi, Stanislavski, Einstein, Eisenstein ș. a. — se vor șterge numele de prisos), autorul memoriilor este inzestrat cu o sensibilitate și capacitate de pătrundere excepțională ș.a.m.d., atunci puteți aborda un ton cît mai modest în memorii — treaba e făcută și fără dumneavoastră.

Anexa, plasată de obicei la sfîrșitul cărții, vă dă posibilitatea să arătați cititorului, cu ajutorul unor documente obiective, nepărtinitoare, la care nu mai e nevoie să adăugați nimic, cît sinteți de grozav și cît de nedrepti sînt toți cei ce gîndesc altfel.

Anexa este mult folosită de unii memorialiști militari: cu ajutorul hărților geografice, al copiilor de pe ordine de zi, rapoartelor etc., ei încearcă să arate că de fapt victoriile se datoresc talentului lor, iar înfrîngerile au fost pricinuite

de incapacitatea celor ce-i înconjurau.

Această experiență este încă insuficient folosită de civili, fapt care ne-a și determinat să ne oprim aici asupra ei. Metoda indicată este poate cea mai înaltă treaptă de stăpînire a artei memorialistice, pentru că în acest caz memoriile nu se limitează la a face bilanțul activității dumneavoastră, ci înlocuiesc de-a binelea acest bilanț.

În romînește de IULIA SCUTARU

FILMUL

Tinerețea vechilor maștri...

Pe afișele din acest an ale tradiționalului Festival al filmului sovietic se întindesc la loc de frunte — alături de alte câteva realizări valoroase — două recente izbinzi de mare prestigiu ale cinematografului sovietic. Este vorba, se știe, de „9 zile dintr-un an”, creația regizorului Mihail Romm căreia i s-a decernat marele premiu „Globul de cristal” la Karlovy Vary și de filmul lui Andrei Tarkovski „Flăcări și flori” („Copilăria lui Ivan”) distins la rândul lui cu un mare premiu — „Leul de aur” la Veneția.

Simbolică alăturare: unul din veteranii filmului sovietic lângă un reprezentant al noii generații. Un maestru care ne-a dat în decursul anilor — și, după cum se vede, continuă să ne dea — opere memorabile (să pomenim doar de „Lenin în Octombrie”, „Cei treisprezece”, „Chestiu-neș rusă”, „Amiralul Ușakov”) lângă un foarte tânăr cineast, care i-a și fost o vreme student și care se află acum pe treapta consacrată. Este, în fond, imaginea pe care ne-o sugerează ampla efervescență creatoare caracteristică cinematografului sovietic de azi. „Bătrînii”, mină în mină cu „noii veniți”, maștrii și discipolii lor, uniți de idealuri comune și de un autentic suflu tineresc, contribuie laolaltă, conform cu înclinațiile și preferințele fiecăruia, la avântul general al filmului realist-socialist. Romm, Gherasimov, Tarkovski, Kulidjanov, Rostofki — câteva din personalitățile extrem de diverse ale căror filme figurează în programul actualului festival — ilustrează cu prisosință fenomenul.

Fără îndoială, tinerețea unui artist nu este înscrisă în acte. Data nașterii poate fi înșelătoare. Mai ales atunci când prospețimea ideilor, dezinvoltura tratării temei, repudierea oricăror formule înțepenite și căutarea febrilă a noului dezminț categoric vîrsta respectabilă indicată de certificatul de naștere. Tinerețea creatoare a unui Mihail Romm sau Serghei Gherasimov poate fi lesne identificată în pasiunea lor ardentă cu care sondează realitățile epocii noastre, descifrîndu-le sensurile majore, în spiritul viu, contemporan care se degajă din noile lor filme, în efortul lor ambițios și fertil de a se autodepăși. Evident, în ceea ce fac se remarcă imediat stăpînirea calmă, fără artificii epatante sau procedee de efect, a limbajului cinematografic, ponderea tonului și echilibrului lucid propriu maturității.

În această lumină se poate vorbi despre tinerețea maștrilor filmului sovietic. În această perspectivă merită să fie privite filmele încercațiilor cineaste Romm și Gherasimov incluse în festivalul care începe luni. A căuta cu prea mult zel apropieri strînse sau elemente comune între „9 zile dintr-un an” și „Oameni și fiare” ar fi o înțelegere oarecum deplasată. Prea se deosebesc tendințele și particularitățile creatoare ale celor doi artiști, prea diferite sînt modalitățile de expresie pe care le preferă, prea departe una de alta sînt temele abordate.

Totuși, nu-i lipsit de interes faptul că, așa cum au mărturisit-o în câteva ocazii, ambii regizori au pornit de la necesitatea de a răspunde prin eroii aduși pe ecran și prin întâmplările descrise, unor chestiuni esențiale care-i frămîntă pe oamenii vremii noastre.

„Acesta e un film-meditație, o meditație asupra timpului nostru...” E o invitație adresată spectatorilor de a reflecta asupra epocii, asupra dificultăților ei probleme — sublinia Mihail Romm, referindu-se la „9 zile dintr-un an”. La rândul său, vorbind despre „Oameni și fiare”, Serghei Gherasimov preciza: „Am vrut să transmit spectatorului, îndeosebi celui tânăr, îndemnul să mediteze la esența spirituală a omului, la răspunderea sa față de cei în mijlocul cărora trăiește, față de prieteni, față de patrie”. Așa dar, și punctul de pornire și țelurile urmărite se aseamănă.

Credincios formulei „roman cinematografic” aplicată și în „Tinăra Gardă” și în „Pe Donul înștit”, Serghei Gherasimov preferă să se desfășoare larg, în timp și spațiu, îmbrățișînd multiple destine, contrapunînd tabloului societății capitaliste (pe care eroul a cunoscut-o în peregrinările sale ca „persoană strămutată”) imaginea stenică a orînduirii socialiste și subordonînd datele narațiunii ideii centrale a filmului: omenia, valoarea demnității umane trebuie să aparăte cu ferocitate în toate împrejurările.

O cu totul altă structură compozițională caracterizează opera lui Romm. Aparent, subiectul e desenat liniar: nu se bizuie pe ciocniri violente, pe un șuvoi de fapte și întâmplări care să se perinde pe ecran. Filmul ne povestește numai despre nouă zile oarecari dintr-un an, care s-ar putea să fie ultimul din viața tînarului fizician Gusev, iradiat în timpul unor experiențe riscante. Dar ce acută tensiune interioară — tensiune deopotrivă a ideilor și sentimentelor — ne electrizează! Sîntem puși în fața unei drame cu atît mai intense și mai emoționante, cu cît se consumă sub imperiul lucidității, al voinței și tenacității exemplare de care dă dovadă eroul, dăruit total cercetărilor nucleare în scopuri pașnice. Alături de Gusev, deosebindu-se radical de el ca temperament și comportare, Kulikov ascunde, dincolo de țînuta exterioară ironică și nepăsătoare, o lăcăt de aprigă pasiune pentru știință. De aici și caracterul cuceritor al dezbaterii de idei din „9 zile dintr-un an”.

Ambele filme invită la bogate comentarii, interesul lor depășînd cu mult limitele acestor însemnări.

S-a afirmat, cu diferite prilejuri, că pentru cinematografia sovietică anul 1962 înseamnă un an al recoltelor bogate. Ne-o confirmă acum „pe viu” Festivalul filmului sovietic, al cărui program seducător poliarizează pe drept cuvînt atenția cinemafililor,

Mihail Lupu

...și maturitatea noii generații

Succesele recente ale cinematografului sovietic pe plan mondial — consemnate strălucit în palmaresul festivalurilor internaționale ale filmului — au atras atenția publicului cinefil de pretutindeni asupra noilor talente care se afirmă îndrăzneț și rodnic în arta sovietică a ecranului. În Occident se vorbește acum frecvent și elogiul de „noul val” sovietic. Desigur, reluarea acestei noțiuni nu ar fi utilă rîndurilor de față dacă ea nu ne-ar ajuta să definim mai bine, prin contrast, trăsăturile unui proces paralel care s-a desfășurat în acești ani alături în cinematografia sovietică cît și în cinematografiile occidentale.

Recent, cunoscutul cineast sovietic Serghei Iutkevici a răspuns extrem de concludent la întrebarea dacă există un „nou val” sovietic: „DA, dacă prin aceasta se înțelege afluxul tinerilor scenariști și regizori, care au realizat primele lor filme în anii din urmă. Nu, dacă prin aceasta se înțelege un fenomen caracteristic cinematografului francez, unde un grup de ti-

neri cineaste s-a ridicat laolaltă împotriva rutinei comerciale în producția cinematografică și împotriva regizorilor generației vîrstnice”.

Între-adevăr, în cinematografia sovietică al cărei spirit revoluționar a dat luzii capodopere ca „Crucișătorul Potemkin”, „Mama”, trilogia despre „Maxim”, „Ceapae” și altele, n-a existat și nu poate exista spirit comercial și nici concurență între generații. Este instructiv de aflat de pildă faptul că Andrei Tarkovski care anul acesta a realizat o performanță unică în istoria festivalurilor internaționale cucerînd „Leul de aur” la Veneția cu primul său lung metraj artistic, a fost studentul lui Mihail Romm și se socotește, într-o anumită privință, discipol artistic al lui Serghei Gherasimov, amîndoi maștrii binecunoscuți ai cinematografului sovietic.

Pe această direcție se pot descoperi în filmele tinerilor cineaste sovietici și alte legături puternice, creatoare, cu cele mai bune tradiții ale cinematografului sovietic din trecut. Adînc preocupați ca și cineasteii

generației 1925—1935, de problemele și psihologia vîrștelor lor, tinerii regizori sovietici ai zilelor noastre au adus pe ecran eroi care prin concepțiile și năzuințele lor înaripate aparțin — direct sau indirect — aceleiași generații, chiar atunci cînd acțiunea filmelor nu se petrece în imediata actualitate. Ivan, eroul filmului „Flăcări și flori” care luptă și se jertfește, încă de copil, pentru a apropia ziua victoriei asupra fascismului, ar fi avut astăzi, dacă trăia, cam aceeași vîrstă cu regizorul filmului, Andrei Tarkovski (născut în 1932). Protagonista filmului „Cînd copacii erau mari”, în regia lui Lev Kulidjanov, este o tînără fată, a cărei țînută etică exercită o influență hotărîtoare asupra unui om decăzut, ajutîndu-l prin exemplul propriilor sale comportări să-și recîștige demnitatea de om al muncii.

Acțiunea filmului „Casa de la răscruce” ilustrează și ea pregnant sensul procesului de „înțînărire” a eroilor ecranului sovietic. De aceeași vîrstă cu regizorul Stanislav Rostofki, personajele acestui film trec cu succes acea „probă” de conștiință care a fost războiul. Rostofki preciza, într-un interviu recent, că „oamenii generației mele au ceva de spus asupra marii încercări prin care ei n-au putut trece” (datorită vîrștii prea fragede pe care o aveau atunci — n.n.).

Se vedește astfel că, departe de a urmări efecte pur formale, — ca numeroase filme din Occident, prezența masivă pe ecran a adolescenților, copiilor — în genere a tinerilor eroi — este dictată în cinematografia sovietică contemporană de scopul cercetării aprofundate și ogîndirii complexe tocmai a acelei psihologii pe care tinerii cineaste o cunosc mai bine — psihologia generației din care fac parte — și care se cere astăzi educată, pregătită pentru a face față grandioaselor sarcini ale construcției comuniste. Fie în trecut — ca eroii din „Al 41-lea” și „Balada soldatului de Cluhra”, „Pace nouului venit” de Alov și Naumov sau din filmele citate mai sus — fie în prezent, (ca în „Serioja” de Daniela și Talankin, „Cînd copacii erau mari” de Kulidjanov, sau „Omul merge după soare” de M. Kalik), eroii tineri ai filmelor realizate de cineasteii noii generații înfățișează — prin felul lor de a judeca, simți, munci și a lupta — îmbogățirea neînțeleasă a lumii interioare a omului care se îndreaptă astăzi către comunism.

Pe bună dreptate și în directă legătură cu acest țel pe care-l slujesc tinerii cineaste sovietici prin filmele lor, I. Piriev sublinia în referatul prezentat anul acesta la plenara Comitetului organizatoric al Uniunii Cineasteilor din U.R.S.S. asupra problemelor artei sovietice în lumina noului Program al P.C.U.S., „modul deosebit, fără precedent, în care sînt puse problemele de ordin moral” în ultimele creații sovietice de film.

Varietatea impresionantă de genuri, de stiluri, căutările în domeniul mijloacelor de expresie, precizarea unor drumuri și tendințe novatoare în cadrul realismului socialist sînt tot atîtea particularități ale aportului original, proaspăt, reîntineritor pe care noua generație de cineaste sovietici îl aduce în arta universală a filmului. Reflectînd fidel prefacerile dialectice ale realității, cinematografia sovietică trece, la rîndul ei, printr-o neîntreruptă primenire. Datorită condițiilor specifice societății socialiste, aceasta nu are loc însă sub forma unor șocuri anarhice, ci ca un proces continuu, atotcuprinzător și progresiv de ogîndire a drumului ascendent al vieții sovietice.

Eugen Atanasiu

In cadrul Lunii prieteniei romino-sovietice Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă și Consiliul General A.R.L.U.S. organizează între 9-15 octombrie 1962 la cinematograful REPUBLICA

FESTIVALUL FILMULUI SOVIETIC

Cu următoarele filme:

NOUĂ ZILE DINTR-UN AN

9 oct.

CASA DE LA RĂSCRUCE

10 oct.

LA 30 DE ANI

11 oct.

Film distins cu marele premiu „Globul de cristal” la Festivalul Internațional al Filmului de la Karlovy-Vary, 1962.

FLĂCĂRI ȘI FLORI (Copilăria lui Ivan)

12 oct.

OAMENI ȘI FIARE (seria I-II)

13-14 oct.

CÎND COPACII ERAU MARI

15 oct.

Film distins cu premiul „Leul de aur” la Festivalul Internațional al Filmului de la Veneția, 1962.

Ploaie
de
recorduri
aviatice

TREPTÉ SPRE CER

Zilele trecute, moscoviții preocupati de treburile terestre nici nu bănuiau că undeva deasupra lor, dincolo de nori, un pilot temerar stabilea un nou record mondial de viteză.

Recordul aparține binecunoscutului pilot de încercare sovietic Vladimir Iliușin care, ridicându-se în zorii zilei de 4 septembrie pe un aparat cu reacție „T-431” la 21.300 metri și zburind cu o viteză de 2.100 km pe oră, depășea cu 1.050 m în înălțime, recordul înscris în decembrie 1961 de americanul G. Ellis.

În regulamentele Federației aeronautice internaționale există un punct care prevede că nici un record de înălțime nu poate fi omologat dacă nu-l depășește pe precedentul cu minimum 3 la sută. Înălțimea atinsă de Ellis anul trecut era de 20.250 metri. Iliușin trebuia, deci, să se ridice cu 607,5 metri mai sus, performanță care i-a reușit pe deplin: înălțimea atinsă de el întrecea cu 442,5 metri pe aceea prevăzută de regulamente.

Recordul e cu atât mai impresionant, cu cât în iunie 1960 pilotul sovietic a suferit un accident de automobil de pe urma căruia s-a ales cu fractura piciorului și alte leziuni.

După omologare, mulți își vor fi pus întrebarea: care va fi următorul record și de către cine va fi el stabilit? De data aceasta, exigențele creșteau. Potrivit regulilor, noul record urma la rîndu-i să fie depășit cu 3 la sută, cu alte cuvinte pilotul trebuia să atingă plafonul de cel puțin 21.939 metri. „Mai așteptați puțin, nu vă grăbiți, aceasta-i doar o treaptă pe care noi, piloții sovietici, o urcăm spre cer” — declarase după aterizare Iliușin reporterilor ce insistau să li se dea amănunte despre performanța realizată.

Și iată că, la scurt timp după interviu, cuvintele lui s-au dovedit profetice. Recordul de înălțime a fost din nou doborât, și tot de către un aviator sovietic. Este vorba de pilotul de încercare Piotr Ostapenko care, pe un aparat „E-166”, a atins înălțimea de 22.680 metri în zbor orizontal, realizând o viteză de 2.500 km pe oră.

Am putea afirma că „E-166” este un avion „recordman” din naștere. În octombrie 1961, parcurgînd 100 de km în circuit închis, el a atins o viteză de 2.401 km pe oră. Recent, în iulie, a realizat, în aceleași condiții, o viteză de 2.678,5 km. În ce-l privește pe Ostapenko, el este unul din șoimii cu care aeronautica sovietică se mîndrește. Cu aviația a „făcut cunoștință” încă din 1942, deși n-avea decât 14 ani. Un „Messerschmidt” fascist, unul din pirații aerului care mitraliau cu cruzime populația civilă lipsită de apărare, l-a urmărit o bucată de vreme de-a lungul unui câmp, încercînd să-l mitralieze. Piotr și-a păstrat singele rece, reușind să scape. Arătînd infuriat pumnul fascistului care-și căuta o nouă victimă, băiatul a jurat să devină pilot pentru ca să apere cerul patriei sale.

Zilele acestea peste Federația aéro-

nautică internațională s-a abătut o adevărată ploaie de performanțe sovietice: 3 elicoptere uriașe, de tip „MI-6” au bătut sau stabilit 9 recorduri mondiale. Între altele, pilotul Kaprelian s-a înălțat cu o încărcătură de 20 de tone la 2.700 metri, ceea ce echivalează cu un zbor efectuat cu 250 de pasageri la bord, iar un alt aparat a parcurs 1.000 de kilometri cu o încărcătură de 2 tone și o viteză orară de peste 300 de kilometri.

Caracterul dirz, sufletul pasionat de zburător, patriotismul, înaltele calități tehnice ale aparatelor pe care au zburat i-au ajutat pe aviatorii sovietici să biruie barierele văzduhului, să urce noi și înalte trepte spre cer.

Al. Brătescu

La 4 octombrie 1957, a fost lansat primul satelit artificial al Pământului

Cinci ani măreți

Cinci ani! Doar cinci ani ne despart de ziua cînd omenirea a ascultat emoționată „radiovocea” primului satelit artificial al Pământului, străbătînd pînă la noi din înălțimile sub-astrale.

— Bip... bip... bip...

„Mica Lună” meșteșugită de mîinile măiestre ale oamenilor de știință, inginerilor și muncitorilor sovietici s-a rotit în jurul planetei și a putut fi văzută cînd la ceasurile dimineții, cînd în amurg, în plină zi sau în miez de noapte de milioane de oameni din diferite țări și continente. „Satelitul rus a zguduit Universul”, „S-a încheiat era copilăriei omenirii, din leagănul terestru pornim spre Univers”, „Rușii au fărînit cheia Universului” scriau cu litere uriașe ziarele străine, reproducînd declarațiile unor savanți cunoscuți.

Oamenii de știință sovietici au desăvîrșit opera de construire a puternicei rachete purtătoare și a satelitul artificial al Pământului fără reclama zgomotoasă.

Politicienii și savanții străini cei mai clarvăzători, au afirmat atunci că „rușii încep asaltul Cosmosului” și că „primul satelit e doar un preludiv al surprizelor pe care ei ni le pregătesc în tăcere”.

Anii care s-au scurs au făcut cunoscută lumii întregi o serie de remarcabile experiențe, nemaiîntîlnite ca amploare și precizie, efectuate de oamenii sovietici în spațiul cosmic. Lansarea către Lună a rachetei care a transportat acolo fanionul Uniunii Sovietice, ocolirea Lunei și fotografierea părții ei invizibile, transmiterea fotografiilor la Moscova cu ajutorul televiziunii cosmice, toate acestea confirmau într-adevăr că rușii au început asaltul Cosmosului.

În ziua cînd a fost lansat primul satelit artificial al Pământului oamenii de pe planeta noastră s-au întreat :

— Cine va fi primul pămîntean care va zbura spre alte planete? Cine? Și cînd?...

La 12 aprilie 1961 de pe cosmodromul Baikonur, situat pe teritoriul Siberiei apusene, și-a luat zborul puternica rachetă care a plasat pe o orbită în jurul Pământului nava cosmică-satelit „Vostok-1” avînd la bord un om. Era prima de acest fel din lume. Pilotul cosmonaut al navei a fost maiorul de aviație Iuri Gagarin, cetățean al Uniunii Sovietice.

„Zguduitor”, „Miraculos”, „Rușii au uluit omenirea”, scriau cu litere mari ziarele, vestind zborul istoric al eroului cosmic.

La numai patru luni de la mărețul eveniment, omenirea afla de lansarea, din Uniunea Sovietică, la 6 august 1961, a navei cosmice-satelit

„Vostok-2” comandată de pilotul cosmonaut maiorul Gherman Titov.

După zborul cosmic al lui Gherman Titov tehnica cosmică sovietică a continuat să se perfecționeze.

Pînă în august 1962 creatorii tehnicii cosmice au încheiat pregătirea navelor cosmice „Vostok-3” și „Vostok-4”, iar fărîntorii noilor științe — cosmobiologia și cosmomedicina — au raportat și ei despre pregătirea piloților acestor nave — Andrian Nikolaev și Pavel Popovici.

Pentru zborul în grup timp de mai multe zile, de mare importanță a fost pronosticul radiațiilor. Pe lîngă diferitele raze cu caracter nociv care vin din Univers, există în Cosmos încă un pericol, anume acela al centurilor de radiații care înconjoară Pământul. Acestea au fost descoperite cu prilejul lansării de sateliți artificiali. Câmpul magnetic al planetei noastre atrage și reține particulele cu sarcină — protoni și electroni — din care sînt formate aceste centuri. Particulele se avîntă în sus la multe zeci de mii de kilometri iar limita inferioară a centurilor de radiații se menține la circa 500 de km deasupra planetei noastre.

Pericolul radiațiilor e deosebit de mare mai ales în perioada activității solare. În timpul exploziilor solare intensitatea radiației crește de mii și mii de ori. Iată de ce „serviciul Soarelui” trebuie să dea un pronostic precis: cînd e cel mai puțin probabil că vor izbucni explozii solare, prin urmare cînd pericolul radiației e mai mic.

Pornind de la informațiile oferite de „serviciul Soarelui”, specialiștii sovietici au putut alege cea mai bună traiectorie și cel mai bun regim de zbor. Rezultatul a fost că după un zbor cosmic în grup timp de cîteva zile, cosmonauții Andrian Nikolaev și Pavel Popovici au revenit pe Pămînt perfect sănătoși. În timpul celor 95 de ore de zbor cosmic, Andrian Nikolaev a suportat o doză sumară de radiații — 50 de milirazi, adică circa o 15.000-a parte din doza care ar putea dăuna vieții —, iar Pavel Popovici și mai puțin.

Cosmonauții sovietici au făcut importante descoperiri științifice. „Prim-zborurile îndelungate ale navelor cosmice sovietice „Vostok-3” și „Vostok-4” fara noastră a deschis calea spre acțiuni coordonate în grup ale omului în spațiul cosmic, spre o nouă etapă în cucerirea Universului” — a spus N. S. Hrușciiov în ziua primirii triumfale făcută cosmonauților în Piața Roșie din Moscova.

Este o realizare remarcabilă, cea mai importantă rezultat al zborurilor. De la primul satelit la zborul în grup timp de mai multe zile — iată drumul străbătut de știința și tehnica sovietică în ultimii cinci ani. În acest răsunător timp s-a perfecționat tehnica radio-comunicațiilor la mari depărțări, s-a născut televiziunea cosmică; au fost create surse noi de energie pentru navele cosmice-satelit; au fost elaborate sisteme de observare a rachetelor și aparatelor cosmice în zbor; au apărut instalații de start complexe pentru lansarea de puternice rachete cosmice; a fost creată o metodică de antrenare a cosmonauților precum și sisteme care să asigure activitatea omului în timpul zborului cosmic și întoarcerea lui pe Pămînt.

Noi, cetățenii Uniunii Sovietice sîntem fericiți că eroii cosmonauți s-au născut pe pămîntul patriei noastre și că ei întruchipează minunatele trăsături ale omului societății comuniste — cultură înaltă, puritate morală și perfecțiune fizică.

Două inimi, patru plămîni, un singur cîine!

Vladimir Demihov, conducătorul laboratorului de transplantări al Institutului „N. V. Sklifosovski” se ocupă cu grefările de inimi și alte organe la animale. Acum trei luni, doctorul Demihov a „montat” și „cusut” în organismul unui cîine o inimă și o pereche de plămîni scoase din trupul unui alt cîine. La o săptămînă după operație, cîinele Grișka, cu două inimi și patru plămîni, era în plină convalescență. Și azi, după aproape o sută de zile, el nu se deosebește cu nimic de alți cîini normali. Este pentru prima oară în lume cînd se efectuează o astfel de experiență.

În fotografia noastră: V. Demihov cu cîinele Grișka.

Revista „Nedelea” reproduce după revista italiană „Espresso” și după cea americană „Atlantic” textul prescurtat al unui articol în care sînt demascate ororile dictaturii portugheze. Articolul este scris de Benjamin Wells, care a fost aproape șase ani corespondentul lui „New York Times” în Portugalia.

Mizeria și teroarea salazarismului

Vintul libertății care suflă deasupra întregii lumi mătură rămășițele imperiilor coloniale. Numai Portugalia — una din ultimele puteri coloniale din lume — se cramponează cu încăpăținare de vechile rînduiri, convinsă de justetea „misiunii ei creștinești și civilizatoare” pentru cele unsprezece milioane de africani și asiatici care se mai află încă sub jugul colonial.

Pentru primul ministru Antonio de Oliveira Salazar, dictatorul portughez în vîrstă de 72 de ani, reformele sînt „o breșă larg deschisă care duce la prăbușirea întregului sistem”.

„Sîntem o națiune mică, săracă dar cinstită (?) și răspîdită la întimplare pe un sfert din glob” — afirmă membrii cabinetului portughez, făcînd aluzie la imperiul care deocamdată include Madeira, insulele Azore, insulele Capului Verde, Il Principe, Sănt Thomas, Guineea portugheză, Angola, Mozambic, Timor și Macao. Anul trecut, India a luat înapoi de la Portugalia teritoriile Goa, Daman și Diu, care aparțin de drept Indiei, fiind situate pe țărmul ei apusean.

Acum, regimul lui Salazar se grăbește să aducă în colonii cît mai multe trupe cu puțință dar mișcarea de eliberare se intensifică pe zi ce trece. Și în metropola Salazar are de rezolvat multe probleme extrem de alarmante. În ziua de anul nou 1962, un complot bine tănuț dar nematurizat încă, care avea drept scop să pună mina pe cazărmile din Beja, a suferit un eșec în ultimul moment numai pentru că conducătorul lui, căpitanul Juan Barela Gomez, a fost ucis întimplător. În lunile următoare, acțiunile împotriva regimului Salazar au continuat. La 31 ianuarie și apoi la 8 martie au avut loc ciocniri între populație și poliție, iar la 8 aprilie peste 10.000 de studenți ai Universității din Lisabona au declarat o grevă de protest împotriva represuniilor exercitate de conducătorii Ministerului Învățămîntului, în frunte cu Lopez de Almeida — membru al cabinetului neofascist. El a autorizat poliția să pătrundă în incinta universității, pentru a-i alunga și aresta pe studenți.

„Piața comună” europeană ascunde în sine o nouă primejdie pentru industria portugheză și așa destul de slabă, ca și pentru agricultura ei nedezvoltată. În ultimele zece luni ale anului trecut, importul Portugaliei a depășit exportul cu 232 milioane de dolari. Cifra medie a venitului anual al țării este de numai 245 milioane de dolari — cel mai mic venit din Europa occidentală.

Portugalia a devenit o țară cu un număr mic de bogătași și o masă imensă de săraci. Nu e vorba de faptul că la periferia Lisabonei există cocioabe sinistre. Cocioabe sînt și la New York, și la Boston, și la Washington. Important este că letargia birocratică, puterea monopolurilor și automulțumirea regimului lui Salazar împiedică orice progres politic, intelectual și economic.

Portugalia continuă să dețină și astăzi înțietatea de neînviat în lume în ce privește frecvența bolilor, mortalitatea infantilă, tuberculoza. În Portugalia există cel mai scăzut nivel de trai din Europa occidentală. Poporul acestei țări este flămînd și oprimat. În fiecare an, circa 37.000 de tineri — o treime din sporul anual de populație — emigrează încercînd să se salveze de mizerie, poliție și jugul monopolurilor.

Portugalia continuă să opună micile ei resurse și uriașa ei încăpăținare lumii care se pronunță pentru înmormîntarea colonialismului. Din cauza politicii lui Salazar, în Angola, Mozambic și Guineea portugheză sînt ținuți sub arme aproximativ 40.000 de tineri, foarte necesari agriculturii și industriei Portugaliei.

Mișcarea care-l va înlătura pe Salazar s-ar putea să înceapă chiar în coloniile de astăzi ale Portugaliei, ca Mozambic sau Angola, unde colonialiștii grosolani, cu spiritul lor mărginit, pot fi măturați de pe fața pămîntului, așa cum s-a întimplat în Brazilia acum 140 de ani.

La începutul lui 1961, cîteva lovituri puternice, consecutive au zguduit elita portugheză, spulberînd legenda despre „Elveția sudului”, care se răsfață sub „soarele lui Salazar”. La 23 ianuarie, 24 de militari

din armata portugheză, conduși de un dușman înverșunat al lui Salazar, căpitanul Enrico Galvao, au capturat transatlanticul „Santa Maria”.

Iar la 15 martie, în nordul Angolei a izbucnit o răscoală a populației din această colonie. E semnificativ că în ajunul răscoalei, a sosit la Luanda un mare număr de ziaristi străini care credeau că Galvao va îndrepta nava răzvrătită spre țărmurile Angolei.

Salazar a trimis 25.000 de soldați ca să reprime răscoala, așa cum făcuseră, cu 1700 de ani în urmă, vechile legiuni romane chiar în Portugalia. Asupra celor 450.000 de locuitori din regiunile nordice ale Angolei s-a abătut teroarea cruntă a detașamentelor de pedepsire. Pentru a se salva de bombele cu napalm, zeci de mii de angolezi s-au ascuns în jungla deasă de lângă hotarul cu Congo-ul. După date oficiale, numărul victimelor a ajuns la 8.000, iar după alte surse — la 50.000. Cu toate acestea răscoala n-a fost înăbușită definitiv. Ea continuă.

(După „Nedelea”)

La Bari: poliția și armata atacă pe greviști

La Roma sînt foarte multe fîntîni frumoase. Dar cea mai cunoscută este fontana Trevi. După o veche credință, cine vrea să se întoarcă la Roma trebuie ca, înainte de a părăsi „orașul veșnic”, să arunce o monedă în fîntîna Trevi. Oamenii se apropie de fîntînă și aruncă peste umărul drept tot felul de monezi, spre marea bucurie a băiețandrilor oacheși. Și sînt foarte întreprinzători acești băieți! Seara tîrziu, cînd paznicul pleacă la un bar din apropiere să bea o ceașcă de cafea neagră, copiii se aruncă în fîntînă și o curăță, pe cît e posibil, de prejudecățile omenești.

Acum cinci ani, într-o seară toridă de august, am aruncat și eu o monedă în fontana Trevi. N-am crezut niciodată în superstiții și nu această monedă m-a adus din nou la tine, Roma. Dar sînt bucuros că m-am întîlnit din nou cu tine. Îți spun tu nu din familiarism, ci pur și simplu pentru că sîntem vechi cunoștințe. Am îndrăgit de mult locuitorii tăi veseli și harnici, piețele tale zgomotoase și străduțele înguste, liniștite, atmosfera ta complet deosebită, deși puternic îmbibată cu benzină.

În ultimii cinci ani, conjunctura economică a Italiei a înregistrat un avînt considerabil. În această perioadă, venitul național a crescut anual în medie cu opt la sută. Producția industrială a sporit cu 46 la sută iar investițiile cu 47 la sută. S-a îmbunătățit balanța de plăți a țării și au crescut rezervele de aur și valută. Indicii statistici au fost extrem de elocvenți și presa burgheză din numeroase țări a început să scrie despre „minunea economică” din Italia. Pot fi numite sau nu „minune” fenomenele care au loc în economia țării? Depinde din ce punct de vedere le privești. Dar nu ne putem limita numai la constatarea a ceea ce se petrece la suprafața fenomenelor. Nu intenționez în nici un caz să pun la îndoială nici succesele industriei italiene și nici autenticitatea datelor furnizate de Institutul național de statistică din această țară. Aș vrea numai să răspund la o singură întrebare practică: ce a adus Italiei „minunea economică”? A dus ea la soluționarea contradicțiilor interne care, după cum știm, caracterizează economia ei din anii postbelici?

Pentru a răspunde la această întrebare, am cercetat din nou statistica italiană. Să vedem mai întîi care-i situația șomajului — problema problemelor. E drept că șomajul

s-a redus. Dar pentru o țară cu o populație de 50 de milioane de locuitori, un milion de oameni care n-au în prezent de lucru înseamnă totuși mult. „Minunea” nu s-a prea reflectat asupra salariului oamenilor muncii, care deocamdată este încă mai scăzut decît în alte țări din Europa occidentală. Revista „Lavoro” scria, de pildă, că salariul mediu în industria Italiei este de 210 lire pe oră, față de 300 lire în Franța, 320 lire în R.F.G., 387 lire în Belgia și 403 lire în Olanda. Și mai mare este diferența în ce privește salariul muncitorilor agricoli. Această situație îi obligă pe oamenii muncii din Italia să lupte an de an tot mai energic pentru dreptul la o viață mai bună. Greve mari au loc una după alta. Recent, au declarat grevă muncitorii din industria

începe îndoială că e greu, foarte greu să lichidezi urmările inapoierei de veacuri a sudului Italiei.

Dar să spunem cîteva cuvinte despre bagheta magică. O anumită parte a cercurilor de afaceri italiene consideră într-adevăr că această baghetă magică este „Piața comună”. Unii încearcă să acrediteze ideea că toate succesele economiei italiene s-ar datora în întregime integrării europene. Dar în 1957, adică înainte de aderarea Italiei la „Piața comună”, producția industrială a crescut, în comparație cu anul precedent, cu 7 la sută, iar în 1961 — cu 9 la sută. O diferență mică. Dar încă în 1957, investițiile de capital din industria italiană au crescut cu 13 la sută, în timp ce în 1961 cu numai 13,9. O diferență semnificativă. Volumul comerțului exterior a sporit în 1957 cu 16 la sută, iar în 1961 — numai cu 12 la sută. Sporul rezervelor de aur și valută a fost de 13 și, respectiv, 11 la sută. Comentariile sînt de prisos.

Acum cinci-șase ani relațiile dintre Uniunea Sovietică și Italia lăsa mult de dorit. Poate că era rezultatul proastei atmosfere a „războiului rece”, al unor idei preconceptuate întru nimic justificate sau; mai degrabă, și-a exercitat influența și un factor celălalt. Dar bunul simț biruie întotdeauna. Desigur, ambele părți au avut mult de lucru pentru a curăți calea spre dezvoltarea relațiilor politice, comerciale și culturale dintre U.R.S.S. și Italia. Ultimii doi-trei ani au fost bogăți în vizite reciproce ale unor oameni de stat din ambele țări, ceea ce a dat rezultate bune. E suficient să arătăm că Italia s-a situat pe locul cinci printre țările capitaliste în privința volumului schimburilor comerciale cu Uniunea Sovietică. Iar intențiile celor două părți privind comerțul pe viitor arată că acest plafon va fi depășit.

Îmi amintesc că în cursul primei mele vizite am plecat aproape direct de la gară să văd Coliseul. Ardeam de nerăbdare să admir acest monument al istoriei vechii Rome. Și iată-mă acum din nou în preajma zidurilor lui. Rătăcesc pe străzile orașului, scîldate în lumina albastruie a becurilor de neon și am senzația că nu ne-am despărțit niciodată, că orașul a rămas același ca acum cinci ani. Și sînt fericit că m-am întîlnit din nou cu tine, Romă.

L. Kolosov

Fontana Trevi

metalurgică din întreaga țară. Toate acestea arată că înalta conjunctură economică din țară se dezvoltă în principal în favoarea unei pătri sociale foarte puțin numeroase și nu în interesul maselor largi de oameni ai muncii.

O veche țară a economiei italiene este decalajul dintre nivelul de dezvoltare a diferitelor regiuni ale țării — nordul bine dezvoltat din punct de vedere industrial și sudul agricol, care suferă din pricina vechilor rămășițe feudale. Acum cinci ani, într-un raport al comisiei „Comunității economice europene” se sublinia că, din cauza dezvoltării inegale a diferitelor regiuni, 38 la sută din populația Italiei — și anume partea care locuiește în sud — a furnizat numai 21 la sută din venitul național al țării. Această situație nu s-a schimbat esențial nici în zilele noastre. Desigur, nimic nu se poate face la porunca unei baghete magice. Nu